

Niki Hamro och Annette Kortman

Projekt PAPP
2009-2012

Projekt PAPPA
2009-2012

Niki Hamro och Annette Kortman: Projekt PAPPÄ 2009-2012
FSKC Rapporter 2/2012
Ab Det finlandssvenska kompetenscentret inom det sociala området
Föreningen Familjeparasollet r.f.
Publikationen finns som PDF på FSKC:s webbsida www.fskc.fi
Helsingfors 2012

ISBN 978-952-5588-83-5 (PDF)

Innehåll

Förord	5
1 Projekt PAPPA	7
1.1 Bakgrund	7
1.2 Målsättning	8
1.3 Projektadministration och finansiering	10
1.4 Om projektet	13
1.5 Referensgruppen	14
2 Samarbete.....	15
2.1 Svenska Familjecentret i Helsingfors	15
2.2 Folkhälsans Förbund	15
2.3 Ab Det Finlandssvenska kompetenscentret inom det sociala området – FSKC.....	15
2.4 Barnavårdsföreningen i Finland r.f.	16
2.5 mammapappa.com	16
2.6 LUNA Familjecenter	16
2.7 Mannerheims Barnskyddsförbund.....	17
2.8 Högskolan Arcada	17
2.9 Helsingfors församlingar	17
2.10 Svenska kvinnoförbundet.....	18
3 Verksamhet.....	19
3.1 Fortlöpande verksamhet	22
3.1.1 Pappaträffar på Svenska Familjecentret i Helsingfors.....	22
3.1.2 Pappaträffar i samband med familjeförberedelsekursens fysioterapiträff	26
3.1.3 Pappafrukostar i Vasa.....	26
3.2 Försöksverksamhet	29
3.2.1 Babybio	29
3.2.2 Parrelationskurs.....	29
3.2.3 Pappaträffar med LUNA Familjecenter	30
3.2.4 Extra pappaträffar som förlängning på "Första barnet på väg?"	30
3.2.5 Pappaläger.....	31
3.3 Evenemang.....	34
3.3.1 Paneldebatt om pappafrågor i samband med ståuppkomik- showen "Pappa Luktar Stand Up"	34
3.3.2 mammapappapicknik.....	36
3.3.3 Farsdagsturné	37

3.3.4	Projekt PAPPAs slutseminarium	40
3.4	Seminarier och nätverksträffar	43
3.4.1	Familjecenterträff	43
3.4.2	Familjecenterseminarium	43
3.4.3	Den Nordiska familjecenterkonferensen 2010	43
3.4.4	Plattform för män	44
3.5	Media och medier	44
3.5.1	Hemsidan	44
3.5.2	Facebook	45
3.5.3	mammapappa.com portalen	45
3.5.4	TV-programmet Farsor	46
3.5.5	Radio	47
3.5.6	Tidningar	47
4	Familjevänligt företag	49
4.1	Enkätresultat (Charlotta Niemistö)	53
5	Kort litteraturoversikt om hur pappor tas i betraktande och behandlas i litteratur	55
6	Utvärdering	57
7	Framtidsvisioner	59
8	Litteratur	61
Bild 1	Projekt PAPPAS tidslinje	21
Tabell 1	Föreningen Familjeparasollets styrelse under projekttiden	11
Tabell 2	Beviljad finansiering för Projekt PAPPAs	12
Tabell 3	Personalresurser	12
Tabell 4	Exempel på teman som använts under träffarna	24
Tabell 5	Anmälningar och deltagarantal på Farsdagsturnén	40
Bilaga 1	Projekt PAPPAs flyer	63
Bilaga 2	Inbjudningar till pappaträffar och utflykter	64
Bilaga 3	Inbjudningar och program till större evenemang där Projekt PAPPAs medverkat i	67
Bilaga 4	Inbjudan att delta i Familjevänligt företag-enkätundersökningen	69
Bilaga 5	Tidningsartiklar om Projekt PAPPAs	70

Förord

Du har i dina händer den färska upplagan av Projekt PAPPAS slutrapport. Projekt PAPPAS har kommit till sitt slut under hösten 2012. Samtidigt som det känns lite vemodigt att tänka att projektet nu är slut, är det med glädje och stolthet som vi kan blicka bakåt och se på vad som gjorts under de senaste åren.

Vi vill varmt tacka RAY och Svenska Kulturfonden som möjliggjort detta projekt, samtidigt vill jag passa på att tacka styrelsen för Familjeparasollet – inklusive tidigare styrelsemedlemmar – projektledaren Annette Kortman, hennes företrädare Niki Hamro, Ulrika Vestergård-Denward som jobbat och jobbar med Pappa-grupper i Vasa, gruppen med referenspappor som var aktiv i synnerhet i början av projektet för att visa vägen för oss, och sist men inte minst alla samarbetspartners och kontakter som vi haft under Projekt Pappa.

Vår målsättning med Projekt Pappa har varit att stärka pappans roll som en aktiv och delaktig förälder i sina barns liv. Vi har velat göra det genom att bidra till utvecklandet av meningsfull verksamhet för nyblivna pappor, bidra till samhällsdebatt om pappors föräldraskap och genom att starta en dialog med arbetsgivare om hur de kan stöda pappan i sitt föräldraskap. I praktiken har vi då piloterat olika typer av pappaverksamhet – grupper med eller utan barn, med och utan tema, dagtid och kvällstid – som har fortsatt att leva sitt liv i samarbetsaktörers regi. Vi har också närmat oss faderskapsfrågor med hjälp av standup komik och teater. Ytterligare, vi gjorde en pilotstudie i företagsvärlden för att kartlägga hur pappa- och familjevänligheten uppfattas där.

Om alla dessa aktiviteter kan du läsa närmare i denna rapport. De frågor som behandlats under projektet är viktiga och borde vidare utredas och utarbetas i samhället, på olika plan. Även Familjeparasollet vill fortsätta arbetet tillsammans med våra samarbetspartners – nuvarande och potentiella nya. Var gärna i kontakt!

Charlotta Niemistö

Ordförande för Föreningen Familjeparasollet r.f.

1

Projekt PAPPA

Projekt PAPPA var ett projekt initierat av Föreningen Familjeparasollet r.f. Projektet startade år 2009 och slutfördes år 2012. Dess övergripande mål var att stärka pappans roll som en aktiv och delaktig förälder i sina barns liv och att skapa diskussion kring faderskapet. Projektet finansierades huvudsakligen av RAY men även Kulturfonden deltog i finansieringen.

Under år 2009 koncentrerade man sig på att kartlägga befintlig verksamhet för pappor samt konkretisera verksamhetsplanen för projektet. Man byggde även upp en internetsida i samband med föreningens hemsida. Under åren 2010-2011 kom projektverksamheten. Under år 2012 koncentrerade man sig på att implementera verksamhetsformer i samarbetspartners regi, sammanfatta resultaten av projektet inför slutrapporteringen samt som en del av projektledarens avhandling pro gradu göra en kartläggning över hur pappor beskrivs och tas i beaktande i litteratur inom socialt arbete.

1.1 Bakgrund

Pappans delaktighet och engagemang i barnets omsorg är en central del av barnets hälsa och välbefinnande. Den allmänna uppfattningen är fortfarande att mammor på något sätt har en bättre förmåga att ta hand om barnen och att barnuppfostran ter sig naturligare för kvinnor än för män (Autonen-Vaaraniemi 2004, 237-238; Jousimäki & Kosonen 2009, 8). Det är undersökt att även pappor behöver stöd i sitt föräldraskap. Dagens pappa vill vara aktiv och deltagande som förälder. Autonen-Vaaraniemi (2004, 237-238) menar att mäns inställning till deltagande i skötseln av hemmet har förändrats och att de i dagens läge deltar mer i hemvården. Hon skriver också att faderskapet verkar förändra mäns uppfattning om manlighet: att delta i uppfostran av barnen är numera accepterat. Även Plantin et al (2000, 36) menar att mäns uppfattning om manlighet förändras ju mer familjeorienterade de är. Samtidigt talas det om att det "nya faderskapet" har en kvinnlig norm (ibid, 38).

Det finns ändå relativt lite verksamhet planerad utgående från pappors behov och intressen. Pappornas delaktighet i omsorgen av barnet under spädbarn- och småbarnstiden har konstaterats kunna minska risken för skilsmässa (Oláh 2001). Idag finns det också mera kunskap om hur ensamföräldraskapet kan ha en destruktiv inverkan på barns utveckling (Ringbäck et al 2003). Mycket av den verksamhet som idag finns för pappor på svenska är ursprungligen verksamhet planerad för mammor men endast omdöpt till pappaverksamhet. Tanken om att utveckla och testa verksamhet planerad för pappor låg bakom intresset för att starta Projekt PAPPÅ. Genom att planera verksamhet uttryckligen för pappor upplevdes det möjligt att nå flera och på det sättet trygga barnets rätt till en aktiv pappa och samtidigt stöda honom i att vara en central person i barnets liv.

Grunden till projektet lades genom att föreningens sekreterare (2007) Mia Montonen tillsammans med Malin von Koskull från Folkhälsan gjorde en serie (3) fokusgruppsintervjuer med fem pappor. Papporna inbjöds att diskutera fadersrollens utmaningar i dagens samhälle och önskad service. Papporna betonade bl.a. att arbetsplatsen har en stor betydelse för hur man fungerar som pappa. De lyfte också fram de olika roller pappan har i familjen som make, förälder och partner. Denna grupp pappor ville träffa andra i samma livssituation, men upplevde inte familjecaféer som det rätta forumet för dem. Montonen och von Koskull gjorde på basis av dessa intervjuer upp en projektplan för att sedan kunna börja ansöka om finansiering för projektet.

1.2 Målsättning

Samtidigt som många pappor idag vill vara deltagande pappor har det blivit allt klarare att de behöver pappaverksamhets former som är planerade utgående från deras behov. Andelen aktiva pappor har ökat. Ändå finns det många som av en eller annan orsak inte kan eller vill delta i barnets liv. Enligt Mellström (2006, 125) skulle allt flera fäder gärna prioritera familjelivet framför arbetet, men gör det ändå inte. Speciellt män som jobbar inom kunskapsindustrin beskriver Mellström (ibid) som hårt arbetande med höga krav på sig själva då det kommer till arbetet. Mellström (ibid, 119) menar att män i denna bransch har en stark känsla för både ansvaret på jobbet och

hemma, men att arbetet alltid i sista hand kommer före föräldraskapet, trots att fäderna kanske inte skulle vilja det.

Projektets övergripande målsättning var att stärka pappans roll som en aktiv och delaktig förälder i sina barns liv. Målsättningarna bearbetades under året 2009 av, den av projektet utnämnda pappareferensgruppen. Referensgruppen definierade i februari projektets målsättning till att stärka pappastoltheten. Den övergripande målsättningen planerade man verkställa genom följande delmålsättningar:

- Pilotera olika sätt att ordna meningsfull verksamhet för nyblivna pappor som stöd för deras föräldraskap och för hela familjen.
- Skapa en modell för innehållet i och organiseringen av pappaverksamhet.
- I mån av möjlighet föra en dialog med arbetsgivare om hur de kan stödja pappan i sitt föräldraskap.
- Bidra till samhällsdebatt om pappors föräldraskap genom aktiv dialog med olika aktörer och media.
- Kartlägga befintlig svenskspråkig verksamhet för pappor och goda modeller för pappaverksamhet både i Finland och i övriga Norden.

Projektet strävade efter att omfatta hela Svenskfinland, men projektverksamheten skedde huvudsakligen i huvudstadsregionen.

De resultat som man ville uppnå med projektet var:

1. Att utarbeta modeller för pappaverksamhet som ett kompletterande led i de tidiga stödåtgärder som finns för familjer. I dessa modeller skall man se pappan som en del av den hälsofrämjande verksamheten på familjecenter.
2. Att bidra till samhällsdebatten om pappors föräldraskap genom:
 - Att aktivt föra debatt om pappor: pappans betydelse för barnet och pappans behov av stöd för föräldraskapet.

- I mån av möjlighet bidra till att artiklar om pappor skrivs; pappans betydelse för barnet och pappans behov av stöd i föräldraskapet.
 - Att skapa ett svenskspråkigt nätverk för personer som är intresserade av pappafrågor och för organisationer som arbetar med verksamheten på familjecenter.
3. Utveckla och sprida goda modeller om pappaverksamhet som arrangeras i Svenskfinland och övriga Norden och göra dem kända.

1.3 Projektadministration och finansiering

Familjeparasollets styrelse, som består av representanter från den offentliga sektorn, Barnavårdsföreningen i Finland, Mannerheims Barnskyddsförbund och Folkhälsan fungerade som projektets styrgrupp. Våren 2011 tillsattes en styrgrupp utanför styrelsen bestående av Mia Montonen (utvecklingschef på FSKC) och Malin von Koskull (projektledare på Folkhälsan).

Tabell 1 Föreningen Familjeparasollets styrelse under projekttiden

	2008-2009	2009-2010	2010-2011	2011-2012	2012-2013
Styrelse-ordförande	Mia Montonen	Mia Montonen	Anne Bjaerre	Charlotta Niemistö	Charlotta Niemistö
Vice-ordförande	Chris Sjöholm	Pia Sundell	Eva af Heurlin	Kim Lück	Kim Lück
Sekreterare	Eva af Heurlin (utanför styrelsen)	Katarina Beijar	Katarina Beijar	Eva af Heurlin	Eva af Heurlin
Styrelse-medlem	Pia Sundell	Malin von Koskull	Malin von Koskull	Nina Fabricius	Mia Montonen
Styrelse-medlem	Mika Lindfors	Eva af Heurlin	Kim Lück	Anne Bjaerre	Anne Bjaerre
Kassör	Katarina Beijar	Ulla-Stina Henricson	Ulla-Stina Henricson (utanför styrelsen)	Ulla-Stina Henricson	Tilirex Oy
Suppleant	Ulla-Stina Henricson	Ulla-Stina Henricson	Mia Montonen	Malin von Koskull	Mirjam Kalland
Suppleant	Mirjam Kalland	Mirjam Kalland	Mirjam Kalland	Mirjam Kalland	Pia-Lena Ilander
Suppleant	Elisabeth Hakkola	Ylva Krokfors	Ylva Krokfors	Helena Boxström	Malin von Koskull
Revisor	Eini Pihlajamäki	Eini Pihlajamäki	Torbjörn Stoor	Torbjörn Stoor	Torbjörn Stoor
Revisors-suppleant	Ilse Julkunen	Ilse Julkunen	Eini Pihlajamäki	Eini Pihlajamäki	Eini Pihlajamäki

Eftersom Familjeparasollets personresurser består av frivilliginsatser var det överenskommet att projekthandledningstjänster köptes av Ab Det finlandssvenska kompetenscentret inom det sociala området (FSKC) och bokföringstjänster från ett utomstående företag (Oy Tilirex Ab).

Tabell 2 Beviljad finansiering för Projekt PAPPÄ

2009	2010	2011
RAY 40 000€	RAY 40 000€ Kulturfonden 10 000€	RAY 40 000€ Kulturfonden 10 000€

Under projekttiden hade projektet tillsammans tre anställda varav två av de anställda delvis jobbade samtidigt. Då det fanns finansiering och behov kunde projektet ha flera deltidsanställda. Sedan pappafrukostarna i Vasa började arrangeras i projektets regi (under våren 2011) har projektet även haft en timanställd i Vasa, Ulrika Vestegård-Denward, som arrangerat och förverkligat verksamheten i Vasa.

Tabell 3 Personalresurser

Namn	Titel och arbetsuppgift	Arbetstid
Jon Hällström	Projektledare Kartläggning över verksamhet för pappor, konkretisering av verksamhetsplan.	28.9.2009-31.10.2009 100 % under hela tiden
Niki Hamro	Projektledare Koordinera, planera samt utföra verksamhet enligt projektplanen, hemsidor för projektet.	1.6.2010-31.12.2011 55 % 9.11.2009-31.8.2010 80 % 1.9.2010-31.12.2011
Annette Kortman	Projektledare Koordinera, planera samt utföra verksamhet enligt projektplanen.	9.5.2011-31.10.2012 50 % under hela tiden
Ulrika Vestergård-Denward	Projektledare Verksamheten i Vasa.	1.2.2011-16.12.2011 Timanställd

1.4 Om projektet

Projekt PAPPÅ påbörjades under våren 2009 med att sammankalla en referensgrupp av pappor och välja projektledare som skulle påbörja arbetet i augusti 2009. Redan under våren arrangerade Folkhälsan på initiativ av projektet en frukostträff för pappor. Responsen från papporna var positiv och enligt deras önskemål fortsatte träffarna en gång i månaden under hösten. För övrigt gjordes det en kartläggning över befintlig verksamhet för pappor under 2009 samt en konkretisering av projektets mål. Även rekryteringen av personal startade, med en del utmaningar att hitta en lämplig projektledare, som till slut anställdes den 28.9.2009.

År 2010 var för Projekt PAPPÅ ett händelserikt år. Projektet prioriterade att skapa kontakter och nätverk och en del verksamhet sattes igång. Projektledaren har jobbat med att upprätthålla verksamheten samt med att ordna olika evenemang och delta i en del radio- och tv-program. Verksamhetsformer som under året testats var till exempel pappatréffar i samband med Folkhälsans "första barnet på väg"- familjeförberedelsekurs och pappatréffar i samarbete med Svenska familjecentret i Helsingfors. Dessutom lades stor arbetstid ner på att försöka få samarbetspartners som skulle vara intresserade av att påbörja en verksamhet för pappor.

År 2011 var det planerat en hel del verksamhet både inom och utanför huvudstadsregionen. 2011 var enligt planerna det sista för projektet och målet var att få till stånd verksamhet som skulle bestå utan projektets existens. Således poängterades samarbetet med andra instanser starkt under detta år. Även verksamhet utanför huvudstadsregionen testades, då familjecenter LUNA i Jakobstad visade intresse för verksamhet för pappor. Dessutom hade Folkhälsan under åren 2009-2010 ordnat pappafrukostar för pappor i Vasa och den verksamheten överflyttades till Projekt PAPPÅ för året 2011. Målet blev att under år 2011 få en samarbetspart i Vasa att fortsätta frukostträffarna.

Under år 2012 koncentrerade man sig på att etablera de verksamhetsformer man satt igång tillsammans med samarbetspartners under de tidigare åren och på att sammanfatta projektet samt göra dess slutrapportering. Under året gjordes även en litteraturöversikt i samband men projektledarens avhandling

pro gradu, där man undersökte hur fenomenet pappa beskrivs och hur det är undersökt. Syftet med avhandlingen är bland annat att synliggöra pappan som en jämställd förälder. Mer om kartläggningen i kapitel fem. Som avslutning på projektet ordnades ett slutseminarium i oktober med föreläsare och improvisationsteater kring pappa-temat. Mer om seminariet hittas i kapitel 3.3.4.

1.5 Referensgruppen

Inom projektet bildades under år 2009 en referensgrupp som bestod av ett tiotal aktiva och engagerade pappor, varav en del deltog i sammankomster andra hade skriftligen bidragit med kommentarer och idéuppslag. Papporna hade varierande bakgrund: ingenjörer, socialarbetare, barnträdgårdslärare med mera. Det gemensamma för deltagarna i referensgruppen var att det alla är pappor med ett genuint intresse för pappans roll och engagemang i familj och i samhälle. En del hade små barn, medan andras barn närmade sig vuxenålder. Referensgruppens uppgift var att komma med idéer, synpunkter och åsikter om projektets förverkligande och att fungera som resurs och stöd åt projektledaren.

2

Samarbete

Under projekttiden 2009-2012 har Projekt PAPPAsamarbetat med många olika instanser och varit i kontakt med flera samarbetspartners. I detta kapitel presenteras de mest betydande samarbetsparterna.

2.1 Svenska Familjecentret i Helsingfors

Svenska Familjecentret i Helsingfors är en del av Helsingfors stad, socialverket, Svensk socialservice. Familjecentret verkar i egna utrymmen på Tavastvägen 13 och har två anställda. Till verksamheten hör familje- och babycafé som öppen verksamhet tre dagar i veckan och familjeförberedelsekurser. Tillsammans med projektet arrangerade man en föräldrarådsträff (i samarbete med SABIR projektet), pappaträffar och deltog i utvecklandet av verksamheten. Projektledare Niki Hamro deltog regelbundet i familjecaféerna med målet att sänka tröskeln för andra män att delta i familjecentrets ordinarie verksamhet.

2.2 Folkhälsans Förbund

Folkhälsan hade sedan initierandet av projektet varit en viktig samarbetspart. På initiativ av projektet startade Folkhälsan pappafrukostarna i Vasa. Tillsammans gjordes ett försök med två extra pappaträffar i samband med Folkhälsans familjeförberedelsekurs, "Första barnet på väg". Projektledaren Niki Hamro deltog i Folkhälsans ledarutbildning inom ParrelationsKraft projektet och i en del av hälsonätverksträffarna som Folkhälsan koordinerar.

2.3 Ab Det Finlandssvenska kompetenscentret inom det sociala området – FSKC

Av FSKC har man köpt projekthandledningstjänster och fått tillgång till arbetsutrymme för projektledarna. Då projektledarna har haft sin arbetspunkt i samband med FSKC:s kontor har de kunnat fungera som en del

av arbetsgemenskapen inom FSKC, vilket har gett ett bra stöd för projektarbetet. FSKC:s informationskanaler har använts för att sprida information om projektet. FSKC och dess utvecklarnätverk, som består av många finlandssvenska projekt, har fungerat som stöd i projektarbetet. FSKC har också nätverk till skolor, så som Arcada, Helsingfors Universitet och Svenska social- och kommunalhögskolan vid Helsingfors universitet, som man kunnat dra nytta av.

2.4 Barnvårdsföreningen i Finland r.f.

Familjeparasollet har sedan föreningen grundades haft nära kontakt till Barnvårdsföreningen i Finland (BVIF), som är medlem i Familjeparasollet. Tillsammans med Familjelinjen vid BVIF planerade man en parrelationskurs (enligt Folkhälsans material PARK) under hösten 2010.

2.5 mammapappa.com

Samarbetet med diskussionsportalen mammapappa.com inleddes hösten 2009 då arbetsplatsannonsen för projektledarens arbete lades upp på mammapappa.com. Båda parterna ställde sig positiva till fortsatt samarbete. I november inleddes diskussionen per e-post om möjligheterna till att projektet i stället för att bygga upp en egen sajt skulle integrera sin information i mammapappa.com portalen. Detta blev dock inte av och därefter har portalen använts som informationskanal om projektet och dess verksamhet. Projektet deltog både 2010 och 2011 i arrangemangen kring Mammapappa picknicken som mammapappa.com årligen arrangerar i samband med Barnens festival.

2.6 LUNA Familjecenter

Samarbetet med Luna Familjecenter inleddes under våren 2011 på Projekt PAPPAs initiativ. Projektledaren skickade ut en del förfrågningar om samarbete till de familjecenter som hittades på internet och Luna var ett av dem som visade intresse och ett samarbete inleddes. Samarbetet i detta fall handlade om pappaträffar, som Luna visade intresse för att pröva på. Målet

för projektet var att försöka få en etablerad verksamhet i form av pappaträffar i Jakobstad.

Under hela hösten 2011 var samarbetet med Luna Familjecenter tätt. Projektledaren var i kontakt med personalen på Luna veckovis och under hösten ordnades två pappaträffar i Jakobstad. Luna Familjecenter var även med och organiserade Farsdagsturnén som hade föreställning i Jakobstad den 11.11.2011.

2.7 Mannerheims Barnskyddsförbund

Samarbetet inleddes genom "Hur är läget pappa?", ett Riksomfattande familjecenterseminarium år 2009. Föreningen Familjeparasollet deltog i planeringen av seminariet samt verkställandet av parallellseminariet på svenska "Pappa – mer behövd än någonsin". Projektet samarbetade även med MLL:s "*MLLn Vapaaehtoistoiminnan ohjaushanke 2009-2013*" och "*Isä hanke*" 2010-2013 - projekt. Inom ramen för samarbetet har man träffats och varit i kontakt per e-post för att utbyta idéer och tankar om pappaverksamhet. MLL visade bland annat ett stort intresse för vårt arbete med företagsenkäten.

2.8 Högskolan Arcada

Våren 2010 tog man kontakt med Arcada med målsättningen att sprida kunskap och lyfta fram pappafrågor för studerande. Projektledaren besökte Arcada och berättade för socionomstuderande om bemötandet av pappor. Besöket ansågs i sig vara lyckat och personalen på Arcada tyckte att en ännu bättre målgrupp skulle vara hälsovårds- och barnmorskestuderande.

2.9 Helsingfors församlingar

Samarbetet med Helsingfors församlingar, enheten för gemensamt svenskt församlingsarbete i Helsingfors, inleddes våren 2010 i och med att Kim Lück invalts i föreningens styrelse. Samarbetet har kretsat kring diskussioner om utvecklandet av verksamhet för pappor vilket resulterade i en Pappadag på Lekholmen i samband med Matteus församlings familjeläger. Hösten 2011 startade gemensamt svenskt församlingsarbete en mansgrupp vid namn

Helsingfors Herrar, vilken kan ses som ett nytt bidrag till pappaverksamheten i Helsingfors som projektet inspirerat till.

2.10 Svenska kvinnoförbundet

Samarbetet med Svenska Kvinnoförbundet inleddes under året 2011. Samarbetet bestod mycket av utbyte av tankar och erfarenheter. Under hösten 2011 startade Kvinnoförbundet ett diskussionsforum: "plattform för män". Det första tillfället ordnades den 13.10.2011 på Café Esplanad och projektet var med för att presentera sig och marknadsföra Farsdagsturnén som ordnades den 7-11.11.2011 i Helsingfors, Vasa och Jakobstad. För övrigt har projektet varit i kontakt med Kvinnoförbundet i frågan om marknadsföring och arrangemang kring eventuella samarbetsevenemang.

3

Verksamhet

Under åren 2009-2011 har det ordnas verksamhet för pappor med strävan till att verksamhetsformerna skulle leva vidare, även efter projektets slut. De verksamhetsformer som projektet varit med och ordnat har varit initiativ av referensgruppen. Projektets främsta mål har varit att testa verksamhetsformer för att sedan kunna föra fungerande koncept vidare till andra aktörer som kan starta en bestående verksamhet.

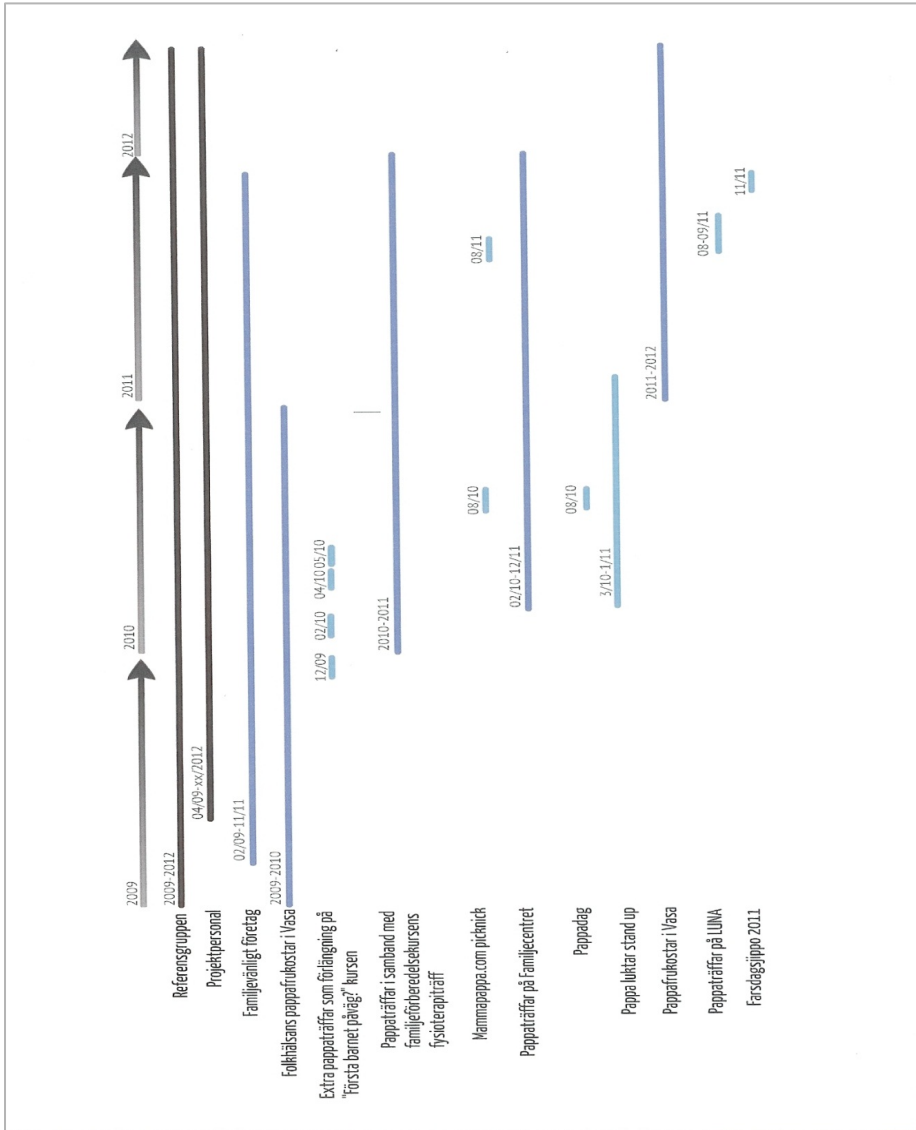
Pappareferensgruppen lyfte fram vikten av ett regionalt engagemang i projektet och att lyssna på pappors åsikter också utanför Helsingforsregionen. Detta initiativ ledde till att Folkhälsan sammankallade till en pappafrukost för pappor i Vasa den 5.6.2009 tillsammans med Vasa stads Arbis och Vasa stads familjecenterprojekt. Målsättningen med denna träff var att kartlägga pappors behov, tankar och åsikter om verksamheter och stöd för pappor i Österbotten. De pappor som deltog önskade en fortsättning på pappafrukosten och därför ordnades nya träffar under hösten 2009. Pappafrukostgruppen fungerade som stöd för projektledarens och pappareferensgruppens arbete och målet var att uppmuntra lokala aktörer att starta verksamhet som svarar de lokala behoven.

Projektets referensgrupp diskuterade på sitt möte under hösten 2009 möjligheterna att tillföra två extra pappaträffar till familjeförberedelsekursernas program. Man hade redan tidigare inom referensgruppen konstaterat att det skulle vara viktigt med pappastödjande insatser i ett så tidigt skede av föräldraskapet som möjligt. På mötet beslöts att Malin von Koskull skulle sända ut en farsdagshälsning per e-post till pappor som deltagit i Folkhälsans familjeförberedelsekurs "Första barnet på väg" under de senaste åren. I samband med denna hälsning skulle papporna ombes svara på om de själva hade önskat sig pappaträffar och vad de i så fall skulle ha önskat att man tog upp på dem. Utgående från pappornas svar utarbetades en modell för två extra pappaträffar efter avslutad familjeförberedelsekurs.

När det gäller pilotering av övrig verksamhet för pappor valde referensgruppen att koncentrera sig i huvudsak på den första tiden som pappa, det vill säga få in pappaträffar på familjeförberedelsekurser eller i samband med dem. Strävan var att all verksamhet som ordnades inom projektet skulle ordnas i samarbete med någon aktör som hade möjlighet att upprätthålla verksamheten efter projektets slut. Sådana aktörer var bland annat Svenska familjecentret i Helsingfors, Folkhälsans förbund och Barnavårdsföreningen i Finland.

Verksamheten är indelad i fortlöpande verksamhet vilken har fortgått en längre tid, försöksverksamhet där man gjort kortare försök och evenemang som är av naturen engångsinsatser. I detta kapitel presenteras även de seminarier som projektet medverkat i.

Bild 1 Projekt PAPPAS tidslinje

3.1 Fortlöpande verksamhet

3.1.1 *Pappaträffar på Svenska Familjecentret i Helsingfors*

Samarbetet med Svenska familjecentret i Helsingfors inleddes hösten 2009 med syftet att öka pappornas deltagande i familjecentrets verksamhet. Verksamheten ordnades tillsammans med familjecentrets personal i deras utrymmen, förutom utfärderna som ordnades på annan plats. Då majoriteten av familjecentrets besökare var mammor ansågs det finnas ett behov att utveckla verksamheten för att locka med fler pappor. Målsättningen med verksamheten för papporna följde riktlinjerna för verksamheten överlag, det vill säga att som en del av den förebyggande verksamheten trygga förutsättningarna för en god uppväxt för barn och unga genom att erbjuda en möjlighet för pappor att träffa andra småbarnspappor för att ge dem möjligheten att tillsammans diskutera och utbyta erfarenheter om sitt föräldraskap och på så sätt få stöd och förstärkning i sitt föräldraskap.

Pappaträffarna

Då man i april 2010 inledde försöket med pappaträffar på familjecentret beslöts det att ordna verksamheten efter arbetstid för att också pappor i arbetslivet skulle kunna delta. Man utgick från att antalet pappor som kunde delta i träffarna på kvällarna var större. Samtidigt funderades det på andra insatser med målet att få med fler pappor att delta i familje- och babycaféerna som redan ordnades under dagtid.

Pappaträffarna leddes av familjecentrets personal tillsammans med projektledaren för Projekt PAPPA. I vissa fall hade man också, beroende på temat, anlitat experter. Träffarna inleddes med en presentationsrunda där både deltagarna och ledarna presenterade sig och sedan var diskussionen ofta fri. Ledarens uppgift var då att se till att diskussionen inte spårade ut alltför mycket från huvudtemat (barn och familjeliv). Under vissa träffar hade man ett bestämt tema som diskuterades. Det ordnades även träffar där det pysslades tillsammans med barnet.

Under träffarna bjöd projektet på kaffe, te och saft med både saltigt och sött tilltugg. Man konstaterade snabbt att det speciellt fanns ett behov av

trakteringen då en del pappor ofta hade kommit till träffen direkt efter att ha hämtat barnet/barnen från dagvården och de således inte hade hunnit äta middag före träffen. Då projektet beviljats pengar för verksamhet ansågs det heller inte nödvändigt att ta betalt för trakteringen, dock torde ett självkostnadspris på trakteringen inte bli ett problem, så fungerar även familjecaféerna.

Den sista träffen före sommaren ordnades som en utflykt till Högholmen med picknick. På träffen 2010 deltog 7 pappor och 13 barn medan det på träffen 2011 deltog 4 pappor med barn. Efter en gemensam tur kring djurparken samt picknick var programmet fritt. Avfärden skedde an efter som deltagarna själva beslöt att lämna djurparken.

Då konceptet med utfärden till Högholmen var lyckat gjorde man hösten 2011 ett besök till det tropiska reptilhuset Tropicario. Tanken var att erbjuda ett annat utflyktsmål som dessutom fungerade oberoende av väder. Träffen följde i stort samma koncept som utfärderna till Högholmen. På utfärden till Tropicario deltog 7 pappor och 9 barn.

Träffarna har arrangerats fortlöpande en gång i månaden från och med starten, förutom sommarpausen då familjecentret inte är verksamt.

Träffarnas teman

Temat för terminernas första träffar (både höst- och vårterminen) var att diskutera kring aktuella teman som deltagarna tog upp och att tillsammans med deltagarna diskutera det kommande programmet. På det sättet ville man ge deltagarna möjligheten att påverka programmet.

Man prövade olika teman för träffarna, från mera informella teman till mera omfattande strukturerade teman/program.

Tabell 4 Exempel på teman som använts under träffarna

Informella teman	Strukturerade teman
"Kom med för att träffa andra pappor och snacka om "pappa-saker" -Vi fick barn, behöver vi större bil, större bostad och större säng? Vad göra? Hur ska man få det att gå ihop?"	"Under träffen berättar regissören Jonas Tuominen om programmet Farsor som visas i FST5 från och med 14.11.2010. Under kvällen får vi en förhandsvisning av seriens första del. Efter att vi har sett programmet har vi tid att prata om programmet och annat "farsa snack"
"Kom och träffa andra pappor och diskutera vardagliga saker, med eller utan barn"	"Pappaträff med Familjerådgivare Fredrik Lindgård. Vi diskuterar kring parförhållanden, hur kan vi vårda vårt parförhållande och vilka förändringar som uppstår då vi blivit föräldrar".

Återkommande teman under flera träffar var hur man kan kombinera arbets- och familjelivet. Ett annat återkommande tema på deltagarnas begäran var de olika stöd som barnfamiljer kan söka från FPA vilket papporna var tacksamma för då de tyckte att informationen från FPA var svår att förstå. Det berättades också flera gånger om dagvårdssystemet och man återkom regelbundet till rubriken "Varför lönar det sig för företag att satsa på familjevänlighet?" som tangerade projektets arbete med delprojektet Familjevänligt företag.

Deltagarna och deras respons

Deltagarantalet hölls på samma nivå under hela verksamhetsperioden, det vill säga mellan en och fem pappor, med eller utan barn, per träff. Det har inte kunnat urskiljas någon nämnvärd skillnad mellan de träffar som hade externa föreläsare och tydligare tema med de träffar som var mera allmänna diskussionstillfällen där deltagarna erbjöds möjligheten att dela erfarenheter med varandra. Undantagen har varit utflykterna till Högholmens djurpark 2010 som har dragit betydligt fler deltagare då sju pappor och 13 barn (2011 fyra pappor med barn) deltog samt besöket på Tropicario 2011 med 7 pappor och 9 barn.

Deltagarna tillfrågades vid slutet av ett flertal träffar, vad de tyckt om programmet och ombads kommentera innehållet, samma frågor ställdes vid tillfälle också till enskilda pappor. De flesta sade sig vara nöjda med träffarna

och tyckte att det viktigaste var att få träffa andra pappor och få tala med andra om vardagslivet med småbarn. Många pappor deltog i en träff, sade sig vara nöjda med programmet och ansåg verksamheten som viktig men därefter inte deltagit. Återkommande orsaker som pappor, som varit med på minst en träff, har uppgett för varför de inte deltar i träffar, har varit svårigheter att få familjens tidtabell att passa på grund av mycket annat program och att man hellre är hemma med familjen efter arbetet. De flesta pappor som fallit bort var under träffarna/träffen de deltog i lika aktiva och delaktiga i diskussionerna som de andra papporna.

Bland de deltagare som deltog upprepade gånger kan man notera att de oftast har flyttat till regionen ganska nyligen. De oftast återkommande papporna är ursprungligen från något av de andra nordiska länderna. De har också sagt att de saknar nätverk där de nu bor och att deras familjenätverk (föräldrar och syskon) är för långt borta för att kunna ge ett tillräckligt stöd.

Information om pappaträffarna spreds främst via familjecentrets nätverk, bland annat genom e-postlistan till föräldrar (främst mammor), man berättade om träffarna på familjeförberedelsekurserna, genom direkt kontakt till mammor och pappor som deltagit i verksamheten under dagarna och genom att skicka inbjudningar till de pappor som deltagit i en pappaträff och då gett sin e-postadress. Man spred också information om träffarna genom de svenskspråkiga rådgivningarna i Helsingfors samt på Folkhälsans familjeförberedelsekurs och genom att skicka infoblad till daghem med en önskan om att de sätter upp infobladet på anslagstavlan.

Reflektioner

På basen av den respons som man fått från pappor framgår det att de som har fungerande nätverk (familj och vänner) i närheten inte i större grad deltar i pappaträffar. Ett undantag har varit någon enstaka som kom med en eller två gånger då en kompis bjöd med dem. De pappor som inte har dylika nätverk eller vilkas nätverk inte finns lokalt har däremot visat ett större behov av att träffas för att diskutera kring familjelivet. För dem är verksamheten mycket viktig!

Responser från Svenska Familjecentret i Helsingfors har varit att man har lyckats få igång givande diskussioner med papporna. Fast deltagarantalet

inte har varit så värst stort, ansåg familjecentret att verksamheten varit lyckad för de deltagare man haft, papporna har tyckt att det varit trevligt och givande att träffa andra pappor i samma situation.

Försöket med månatliga pappaträffar kommer sannolikt inte att fortsätta i samma form efter att projektet avslutas. Familjecentret har dock diskuterat planer på att fortsätta med pappaträffar i någon form, till exempel utflykter, då dessa har dragit flest pappor. Man har talat om att det kunde vara två utflykter per termin. Man har också funderat kring att ordna verksamhet för hela familjen (där det är givet att båda föräldrarna deltar).

3.1.2 Pappaträffar i samband med familjeförberedelsekursens fysioterapiträff

Som en del av familjecentrets familjeförberedelsekurs ordnas det en träff med temat fysioterapi för mamman och spädbarnet. Under tiden som mammorna hade fysioterapi ordnades det ett diskussionstillfälle för papporna. Träffarna leddes av projektledaren och i vissa fall, då han var förhindrad, av familjecentrets personal. Diskussionen följde samma mönster som under pappaträffarna på Svenska familjecentret. Man började med en presentationsrunda där alla deltagare fick berätta om vad som var aktuellt i deras familj. Man kunde notera att det fanns ett behov för papporna att diskutera sin situation med andra pappor. Efter att mammornas fysioterapidel var slut deltog papporna i genomgången av fysioterapi för babyn.

Responser från papporna och de erfarenheter man fått har mycket långt varit samstämmigt med det man noterat från de månatliga pappaträffarna. Deltagarantalet jämfört med mammorna har varit betydligt lägre men hela tiden ökande. Familjecentrets personal kommer även i fortsättningen att föra en skild diskussion med de deltagande papporna under mammornas fysioterapidel.

3.1.3 Pappafrukostar i Vasa

Pappafrukost i Vasa ordnades under åren 2009-2010 i Folkhälsans regi, men på initiativ och i samarbete med Projekt PAPP. Samarbetet i Vasa

resulterade i att verksamheten fortskred i projektets namn under år 2011 samtidigt som man ingick förhandlingar om fortsatt verksamhet med potentiella nya arrangörer. Frukostverksamheten i Vasa fortsatte i februari 2012 i Folkhälsans lokalförening i Korsholm som arrangör.

Verksamheten i Vasa var väl fungerande med ett stort antal deltagare vid varje frukost. Det deltog ofta mellan sex och tolv pappor per gång. Träffarna hölls ungefär en gång i månaden. Barnen deltog inte i denna verksamhet utan det var fråga om ett discussionsforum för pappor. Diskussionen leddes av en ledare, vars uppgift var att ta fasta på teman papporna föreslagit, diskutera dem och föra diskussionen framåt. Ledaren såg också till att den givna tiden hölls.

Pappafrukostarna

Pappafrukostarna i Vasa hade under våren 2011 lockat allt fler. Det hade hållits fem träffar en fredagsmorgon i mitten av månaden kl. 7.30-9 med start i februari. Februariträffen lockade 5 pappor. I mars började man marknadsföra träffarna också via Projekt PAPPAs facebook-sida, en pappablogg och mammapappa.com. Vid marsträffen kom 9 pappor, likaså i april. Vid varje träff fram till maj dök nya pappor upp som hört om frukostträffarna via sin fru (som i sin tur bl.a. hört om dem via mamma-barn träffar vid Vasa arbis), via en bekant som någon gång varit på träff eller via pappa-bloggen. Till träffen i maj dök 15 pappor upp, varav 6 helt nya. Alla pappor som deltog under våren 2011 var småbarnspappor med ett eller flera barn. Några var också helt nyblivna pappor. Träffarna fortsatte under hösten 2011 med ett relativt konstant deltagarantal (4-8 pappor per träff) och under så gott som varje träff deltog någon ny pappa.

Träffarnas teman

Utgående från det som kom fram under öppningsrundan diskuterades det sedan vidare. Något färdigt angivet tema för frukostarna fanns alltså inte. Däremot visade det sig bra att ledaren på förhand fundera ut några teman, ifall diskussionen inte skulle ha tagit fart. Deltagarna åt frukost allt efter som de anlände. Varje träff avslutades sedan med en runda där var och en kort

svarade på en fråga. Frågan i juni var exempelvis: Vilka förväntningar har du som förälder inför sommaren?

Under våren 2011 behandlades bland annat följande teman:

- Glädjämnen i vardagen och i familjelivet
- Pappaledigt och att vara hemma med barnet samt balansen mellan jobb och hemliv
- Att sätta gränser och olika sätt att vara med barnet (som mamma/som pappa) samt jämlikhet och hur det är att få första respektive andra barnet.
- Funderingar kring hur det kommer att bli då barnet börjar i dagvård.
- Hur det har varit att bli pappa.
- Barnens sömn och egen sömnlöshet.
- De starka känslor som barnet väcker hos en och kring ens förändrade syn på de egna föräldrarna i och med att man själv blivit förälder.

Deltagarna och deras respons

Konceptet upplevdes bra då öppningsrundans fråga dels gav alla möjlighet att tala och lyfta fram något som berörde dem just då och dels öppnade upp ett eller flera teman att diskutera vidare kring. Papporna upplevde sig delaktiga och sedda. Det som sedan diskuterades utgick ifrån pappornas egna erfarenheter och kändes därför angeläget.

Reflektioner

Ledaren upplevde diskussionerna som bra och öppna. Alla deltog mer eller mindre i diskussionerna. Då deltagarantalet ökade stort under våren 2011 funderades det en del på hur stor en diskussionsgrupp kan vara och vad

många nya deltagare kunde tänkas medföra till diskussionen. Ledaren hade konstaterat att diskussionen verkade flyta bäst då deltagarantalet var 7-8 pappor som inte från tidigare kände varandra.

Konceptet för träffarna, som sedan starten hösten 2009 utvecklats hela tiden, fungerade bra. Varje träff var uppbyggd så, att ledaren hälsade var och en av papporna välkommen vid dörren. Därefter tog papporna frukost och så började träffen med en öppningsrunda bestående av någon fråga som alla svarar kort på. Ifall nya pappor deltog presenterade alla sig också. Exempel på öppningsfråga: Vad har överraskat dig i familjelivet under den senaste veckan?

3.2 Försöksverksamhet

3.2.1 *Babybio*

Under våren 2011 gjordes ett försök att samla en grupp pappor för att gå på de månatligen återkommande baby bio föreställningarna i Helsingfors, arrangerade av Finnkino. Målet var att bidra till att skapa en grupp som enkelt kunde komma igång med månatliga träffar. Baby bion marknadsfördes via Facebook, per e-post och muntligt till pappor man var i kontakt med. Försöket förverkligades tre gånger varpå det lades ned då endast en pappa deltagit.

3.2.2 *Parrelationskurs*

Under hösten 2010 planerades en diskussionsgrupp för par tillsammans med Familjelinjen vid Barnavårdsföreningen i Finland. Som grund för kursen hade man Folkhälsans Parrelationskraftmaterial. Målet med verksamheten var att bidra till att stärka parförhållanden. Kursen inoherades på grund av för få anmälningar. Familjelinjen har senare arrangerat diskussionsgruppen i egen regi.

3.2.3 *Pappaträffar med LUNA Familjecenter*

Under hela hösten 2011 var samarbetet med Luna Familjecenter tätt. Projektledaren var i kontakt med personalen på Luna veckovis och under hösten ordnades två pappaträffar i Jakobstad varav projektledaren var med och arrangerade den första träffen. Intresset var stort bland deltagarna, trots att det bara bara fyra pappor som deltog. Diskussionerna var flytande och deltagarna uttryckte ett intresse för att även delta i träffar tillsammans med sina barn. Fortsättningen för pappaträffarnas del förblev i Lunas händer; de har verktygen att fortsätta ordna pappaträffar.

3.2.4 *Extra pappaträffar som förlängning på "Första barnet på väg?"*

Under perioden december 2009 till maj 2010 prövades det att förlänga två familjeförberedelsekurser (Första barnet på väg-kurser) med två extra träffar för papporna och deras spädbarn. Träffarna arrangerades då barnen var 3-4 månader gamla och i båda grupperna deltog 4 pappor med barn. Målet var att i enlighet med referensgruppens önskan initiera verksamhet som möjliggör pappors delaktighet och engagemang i ett så tidigt skede som möjligt i barnets liv. Extra träffarna skulle möjliggöra för pappor som redan var bekanta med varandra från familjeförberedelsekursen att komma samman för att reflektera kring sitt föräldraskap och relationen till sitt barn. Samtalsteman för träffarna valdes utgående från en förfrågan som gjorts bland pappor som deltagit i familjeförberedelsekursen de senaste två åren. Den första träffen hade som tema "Att kombinera arbete med familjeliv" medan den andra träffens tema var "Att umgås och vara tillsammans med babyn". Träffarna leddes av projekt PAPPAS projektledare Niki Hamro och kursledaren för familjeförberedelsekursen Malin von Koskull. Ledarnas uppgift vara att utgående från semistrukturerade frågor uppmuntra papporna att stanna upp och fundera på hur de upplevde det att vara pappa men också att utbyta tankar och erfarenheter från vardagen som småbarnsfamilj.

Papporna upplevde träffarna som meningsfulla och nämnde speciellt vikten av att få höra hur andra pappor har gjort och resonerat kring vardagliga

företeelser. Deltagarprocenten var låg (endast hälften av papporna som deltog i familjeförberedelsekursen deltog i extra pappaträffarna) och sjönk ytterligare vid den andra träffen. Det upplevdes besvärligt att under kvällstid ta sig till träffen tillsammans med barnet och frågan blev om en bättre lösning skulle ha varit att arrangera träffarna för hela familjen eller arrangera annat program för mammorna i ett närbeläget rum.

3.2.5 *Pappaläger*

Under våren 2010 påbörjades planeringen av ett Pappaläger som ett samarbete mellan församlingarna (Enheten för gemensamt svenskt församlingsarbete i Helsingfors), Barnavårdsföreningen i Finland (Familjelinjen) och Projekt Pappa. Målet var att ordna lägerverksamhet, speciellt för pappor som inte bodde med sina barn, där papporna skulle ha möjligheten att fira ett sommarveckoslut tillsammans med sina barn. Man ville nå pappor från hela landet som inte bor tillsammans med sitt/sina barn. Då man hade utrett olika möjligheter för tidpunkten och platsen för träffen beslöt man att ordna ett evenemang i samband med Matteus församlings familjeläger på församlingarnas lägergård Lekholmen i Helsingfors.

Tanken var att ordna ett pappaläger den 13–15.8.2010 (fredag till söndag) med lördagen som en pappadag för de pappor som inte hade möjligheten att övernatta. Som tema valdes "Tid tillsammans". Deltagandet i Pappadagens program var öppet för deltagarna i församlingens familjeläger.

Marknadsföring och intresse

Programmet marknadsfördes främst genom att utnyttja samarbetsorganisationernas egna nätverk (hemsidor och e-postkanaler med mera). Den vägen nådde man främst professionella inom den sociala sektorn (bland annat socialarbetare, rådgivningspersonal och församlingsarbetare) som i sin tur kunde ge informationen vidare till klienter. Förhoppningen var att informationen skulle ges både direkt till sådana klienter som man ansåg att kunde dra nytta av att delta men att informationen också skulle spridas mera allmänt, bland annat i annonser, cirkulär och på anslagstavlor. Informationen lades också ut på Facebook och diskussionsforumet mammapappa.com och man annonserade i Hufvudstadsbladet.

Hur många personer som nåddes av informationen är delvis oklart. Man har inte gjort en enhetlig uppföljning på hur mottagarna spred informationen vidare. Man vet dock att flera personer inom branschen förde budskapet vidare till potentiella deltagare. Intresserade från olika delar av Svenskfinland gjorde också förfrågningar om lägret.

Det fanns ett klart intresse för verksamheten inom de instanser som arbetar bland familjer. Arrangörerna kontaktades av över tio professionella som bad om att få mera information. Församlingarnas representant kontaktades av fyra intresserade pappor och projektets representant kontaktades av lika många. Papporna som tog kontakt var både pappor från kärnfamiljer och fränskilda och de var hemma från olika delar av landet, från Helsingfors till Uleåborg.

Endast två pappor med barn anmälde sig till pappalägret men utöver det var det flera som i god tid meddelat att de deltar ifall de får tidtabellen att passa ihop med arbetet och ifall de får omvårdnaden av barnet just det veckoslutet. En meddelade att han inte deltar på grund av att mamman hade andra planer för sig och barnet just det veckoslutet.

Pappaläger blir pappadag

På grund av de få anmälningarna beslöt man att endast arrangera pappadagen och hänvisa de pappor som ville delta i hela lägret till församlingens familjeläger, i vilket de också deltog.

I pappadagens program deltog totalt nio pappor. Hufvudstadsbladets journalist intervjuade två pappor under dagen. Artikeln publicerades tisdagen 17 augusti 2010 och bestod av en notis på första sidan samt ett uppslag i mitten av tidningen (bilaga 5).

Programmet

Pappadagens program ordnades mitt i familjelägret under lördagen. Programmet var kostnadsfritt och deltagarna bjöds på morgonmål, lunch och middag. Under förmiddagen ledde familjerådgivare Sofia Nyberg en diskussion med papporna kring temat "Pappan och barnets utveckling" där man diskuterade pappans roll och gemenskapen med barnet under olika

livsskeden. Under eftermiddagen ledde familjerådgivare Ann-Sofie Öist en diskussion med praktisk tillämpning med temat "Släkträdets – vad ärver vi av tidigare generationer" där man reflekterade över familjebanden över generationerna och hur olika traditioner går vidare genom släktleden.

Deltagarna uttryckte sig positivt om programmet och diskussionerna fortsatte efter programmets avslutande. Programmet upplevdes av deltagarna som både intressant, informativt och tankeväckande.

I övrigt var det fritt för deltagarna att delta i familjelägrets program och att fritt röra sig på Lekholmen. För mera information om programmet se bifogade programblad (bilaga 3).

Reflektioner

Arrangemangen fungerade bra och deltagarna uppgav sig vara nöjda med både utförandet och innehållet i programmet. Det kunde noteras att intresset för evenemanget var större än deltagarantalet och att marknadsföringen nått ut till pappor i hela landet. Man kunde konstatera att marknadsföringen genom de egna nätverken fungerade.

Arrangörerna hade förväntat sig att fler pappor skulle ha anmält sig till lägret. Några pappor meddelade att de inte ville delta för att de inte skulle få ta barnet med sig. De få anmälningarna kan också ha berott på att beslutet att ordna lägret fattades ganska sent på våren och informationen således gick ut först i maj. Det är möjligt att en del familjer som kunde ha varit intresserade eventuellt redan hade slagit fast sina planer för sommaren då de fick information om lägret och därför inte deltog.

Samarbetet mellan arrangörerna fungerade utmärkt. Man kan notera att församlingarnas insats var stor, vilket var naturligt eftersom lägret arrangerades på deras område och i deras utrymmen. Verksamheten har inom församlingarna diskuterats inom mansgrupper och Enheten för gemensamt svenskt församlingsarbete i Helsingfors utreder vad de skulle kunna göra för pappor med skilsmässobakgrund.

3.3 Evenemang

Förutom fortlöpande och försöksverksamhet har Projekt PAPPA under de gångna åren även ordnat och medverkat i evenemang och tillställningar. Strävan har varit att skapa diskussion om faderskap samt synliggöra projektet och dess samarbetspartners.

3.3.1 *Paneldebatt om pappafrågor i samband med ståuppkomik showen "Pappa Luktat Stand Up"*

Ståuppkomikern Anders Helenius förverkligade en ståuppkomik turné under hösten 2010. Helenius firade under turnén att han varit pappa i sex år och komiker lika länge. Helenius kontaktade projektet och presenterade en idé om att man i samband med hans ambulerande show efter föreställningarna kunde arrangera någon form av diskussion om pappafrågor. Man beslöt att göra ett samarbete och arrangera en paneldebatt tillsammans med Anders på utvalda orter med pappor som hade lokal anknytning till området. Tanken var att man i panelen skulle diskutera pappafrågor, föräldraskap och familjeliv ur ett pappaperspektiv och att väcka diskussion via teater. Man hoppades nå en större målgrupp och även pappor som inte deltog i projektets övriga verksamhet och samtidigt helt allmänt lyfta fram pappornas perspektiv i föräldrafrågor.

Turnén inleddes 23.9.2010 i Åbo och avslutades 30.10.2010 i Pargas efter att ha åkt runt i Svenskfinland. Av praktiska skäl kunde man inte ordna paneldebatter på alla elva orter. Orsakerna till detta var bland annat att showen på vissa ställen var en del av ett större program. Man beslöt att arrangera paneldebatter i Vasa 30.9, Jakobstad 1.10, Kristinestad 2.10, Sibbo 8.10, Borgå 20.10, Karis 3.11 och i Pargas 30.10.2010.

Upplägg

Konceptet som man kom överens om var att Helenius stod för själva showen, marknadsföringen och arrangemangen kring den och efter uppträdandet deltog han i paneldiskussion. Projektet svarade för att hitta två till tre pappor med lokal anknytning som skulle delta i paneldiskussionen, marknadsföra paneldebatten samt på vissa ställen ordna med traktering för åhörarna.

Marknadsföringen sköttes genom Familjeparasollets nätverk och på vissa ställen också av de lokala arrangörerna (på de ställen där Helenius sålt hela föreställningen till en tredje part).

Värvningen av paneldebattörer var ett drygt arbete där alla nätverk som projektledaren hade involverades. De personer som ställde upp som paneldebattörer fick som tack två biljetter till showen.

Paneldiskussionerna förverkligades enligt planerna i Sibbo, Borgå och Karis medan de i Vasa, Jakobstad, Kristinestad och Pargas kom att inhiberas då projektledaren blev sjuk och man på kort varsel inte lyckades hitta någon annan ledare för paneldebatten.

Genomförande

I Sibbo arrangerades evenemanget i Topeliussalen med cirka 60 personer i publiken av vilka 14 stannade kvar för paneldiskussionen. Då så få personer stannade kvar för diskussionen beslöt man om en öppnare diskussionsform där både panelen och åhörarna satt runt samma bord. Paneldeltagarna fick först presentera sig och sin aktuella familjesituation. Därefter förde projektledaren och diskussionsledaren in diskussionen på hur det var att bilda familj och erfarenheter från den första tiden med barnet. Snabbt gick diskussionen vidare till familjeliv och barn i olika åldrar och olika erfarenheter och familjens olika behov under olika faser i livet. Diskussionen avslutades med en fråga till alla pappor: "Vad gör dig till en stolt pappa?".

I Borgå arrangerades evenemanget på restaurang Grand. Där deltog cirka 40 personer av vilka 30 stannade för paneldebatten. Diskussionen där förlöpte väl och man inledde på samma vis som i Sibbo med en kort presentation av panelen och en kort reflektion över den aktuella familjesituationen. Publiken var väldigt aktiv och det ställdes mycket frågor och kommentarer till paneldeltagarna. Det blev flera inlägg och kluriga svängningar då paneldeltagarna tog mått på varandra och försökte övertyga åhörarna om det goda och dråpliga i familjeliv och faderskap.

I Karis på Tryckeriteatern deltog cirka 40 åhörare av vilka 14 stannade kvar för paneldebatten. Diskussionen leddes av Familjeparasollets styrelsemedlem Kim Lück. Diskussionen fungerade bra och den påbörjades med en

motsvarande presentation av deltagarna som på de andra ställena varefter Kim inledde diskussionen. Då en stor del av åhörarna hade lite äldre barn fördes diskussionerna i ett brett spektrum och man kom bland annat in på ämnet barns fritidsintressen, hur många hobbyn borde barn ha och barn med separerade föräldrar med mera.

Reflektioner

Konceptet fungerade bra och paneldiskussionen fungerade som en bra förlängning av standup showen. Bäst fungerade det i Borgå där publiken också var aktivast. En starkt bidragande orsak till att fler stannade kvar efter showen i Borgå tros ha berott på restaurangmiljön. Pausen mellan showen och diskussionen fungerade smidigare i restaurangen än på de andra ställena där man var i ett auditorium och i en teatersal.

Responser från deltagarna var god och samarbetet med Anders Helenius fungerade bra och smidigt. Det här sättet att lyfta upp pappafrågor, familjefrågor och relationsfrågor oftast ur ett pappa-perspektiv, fungerade bra. Konceptet skiljer sig något från traditionella sätt att försöka nå föräldrar för att diskutera aktuella saker. Man kan konstatera att det var ett lyckat sätt att också nå sådana föräldrar och andra intresserade personer som inte deltar i pappaträffar eller går på familjecaféer.

3.3.2 mammapappapicknik

Under åren 2010 och 2011 deltog projektet i mammapappa.com:s sommarträff "mammapappa-picknick" som ordnas i samband med Barnens festival i Tölöparken. Målet var att bidra till deras redan existerande verksamhet och att ge Projekt PAPPA synlighet. I fråga om samarbetet med mammapappa-picknicken kan man konstatera att evenemanget båda åren var lyckade och att konceptet från 2010 utvecklades vidare för att bli ännu bättre 2011. Samarbetet med upprätthållarna för mammapappa.com var både trevligt och givande.

Under träffen 2010 delade projektet ut infoblad med information om projektets målsättning och en inbjudning till pappaträffarna under hösten 2010 samt en flyer med information om "Pappa Luktat Stand Up"-

föreställningen med efterföljande paneldiskussion om pappafrågor. Samtliga deltagare i picknicken fick en produktpåse där även infobladen var med. Projektledaren deltog i evenemanget och diskuterade med ett flertal familjer om pappafrågor och berättade om verksamhet riktad till pappor. I picknicken 2010 deltog cirka 100 personer.

Under picknicken 2011 deltog projektet med att ordna mete för dem som deltog. Till detta ändamål hade det skaffas material med information om projektet. Vinsten på mete var små Projekt PAPPÄ pryglar samt ett klistermärke försett med projektets logo och kontaktuppgifter. Eftersom alla barn deltog i metet kom alla familjer i kontakt med projektet. Deltagarantalet uppskattades röra sig kring 100 personer.

3.3.3 *Farsdagsturné*

Det största evenemanget som ordnades under år 2011 var en Farsdagsturné med teaterpjäsen "Pappa går i ide" i samarbete med Wasa teater. Tanken om att ordna ett farsdagsjippo som en sorts avslutning på Projekt PAPPÄ föddes redan i maj 2011. Det var tänkt att bjuda in alla som medverkat i projektet på något sätt och sedan bjuda ut platser till allmänheten så länge det fanns utrymme. Under våren utvecklades idén och Projektet var i kontakt med improvisationsteatern Stjärnfall. Under sommaren var dock Wasa teater i kontakt med Projektet för att presentera sin föreställning "Pappa går i ide". Efter att alternativen jämförts fattades beslutet med styrelsens samtycke om att Wasa teaters pjäs skulle bli den pjäs som Farsdagsjippet skulle presentera. Pjäsens koncept var bra. Den var tänkt även för barn och dessutom hade den en tillhörande workshop för pappor och barn. Det bestämdes även att Projekt PAPPÄ skulle erbjuda pjäsen med tillhörande workshop i Helsingfors, Vasa och Jakobstad.

Handling

Föreställningen "Pappa går i ide" handlade om en 6-årig flicka, Anni, vars bästa vän var hennes pappa. De gjorde allt tillsammans. En dag bytte Annis pappa jobb, vilket resulterade i att pappa jobbade mer och hade bråttom så gott som hela tiden. Det fanns inte längre tid för lek med Anni. I samband med detta flyttade Annis fantasivän "Herr Dåligsson" hem till Anni, vilket

ställdes till med en del stök. Snart var Annis pappa så trött att han inte längre orkade göra något annat än sova. Då ansåg Anni att pappa gått i ide. Föreställningen slutade med att publikens barn ombads gå upp på scenen för att rita vårteckningar som skulle väcka björnen (pappan) från sitt ide.

Planering

Turnén började planeras under augusti 2011 och det bestämdes att i och med att Projekt PAPPAs önskan var ett Farsdagsjippo, skulle föreställningarna vara under farsdagsveckan (vecka 45). Turnén skulle börja i Helsingfors den 7.11.2011 (utrymmet "Kling och Klang" i Rastis med plats för 200 deltagare), vara i Vasa den 9.11.2011 (i Vasallen som hör till Wasa teater med plats för 62 deltagare) och avslutas i Jakobstad den 11.11.2011 (i Jakobstads Gymnasiets festsal). Workshopen som tillhörde pjäsen skulle vara före föreställningen (kl. 17.15) och föreställningen var planerad att börja kl. 18. Före föreställningen sattes igång skulle publiken hälsas välkommen av en representant från Projekt PAPPÄ.

Marknadsföring

Marknadsföringen av pjäsen sattes igång genast i början av oktober 2011. Turnén marknadsfördes genom e-post till dem som haft kontakt med Projektet, det annonserades på hemsidan och på Facebook, det skickades e-post till alla daghem, gruppfamiljedaghem, eftisar och lågstudier i Helsingfors, Vasa och Jakobstad och det sattes in annonser under vecka 43 i tidningarna Hufvudstadsbladet, Vasabladet och Österbottens tidning. Dessutom marknadsfördes turnén i Jakobstad av LUNA Familjecenter genom att dela ut och hänga upp flyers och annonsera på Jakobstads hemsidor, i Vasa av Ulrika Vestergård-Denward genom personliga kontakter samt genom att dela ut och hänga upp flyers samt i Helsingfors av projektledarna genom personliga kontakter och flyers. Dessutom gjordes ett antal personliga besök till lågstudier och daghem i östra Helsingfors.

Föreställningarna var gratis men krävde anmälning, då det i Helsingfors och Jakobstad ordnades med servering. Även workshopen krävde anmälning då det var överenskommet med Wasa teater att högst 30 personer kunde delta under en workshop.

Rastis 7.11.2011 (Helsingfors)

Till Rastis var det 87 anmälda, varav 44 var vuxna och 43 barn. 32 hade anmält sig även till workshopen. Rastis hem- och skolförening hade lovat ordna med servering. De sålde både sött och salt tilltugg med kaffe, te, saft och lemonad och hade dessutom ordnat med lotteri, lyckohjul samt lappauktion.

Tre familjer hade annullerat sin ankomst på grund av sjukdom så deltagarantalet för workshopen blev 22 personer då alla andra anmälda deltog. Stämningen på workshopen verkade bra och det såg ut som att alla hade roligt.

Föreställningen började med att publiken välkomnades av projektledare Annette Kortman. Föreställningen var mycket lyckad och publiken verkade uppskatta den, speciellt då barnen i slutet fick komma med på scen för att rita vårteckningar.

Vasallen 9.11.2011 (Vasa)

Till föreställningen i Vasallen var det 42 anmälda varav 20 vuxna och 22 barn. Till workshopen hade 22 personer anmält sig. I och med att det var frågan om skådespelarnas hemmaplan behövdes inga extra arrangemang. Det fanns en dörrvakt vid dörren från och med klockan 17 och Ulrika Vestergård-Denward representerade Projekt PAPPA. Serveringen sköttes av caféet som verkar i samma utrymmen.

Till workshopen anlände 20 personer och i föreställningen deltog 40 personer, varav 19 vuxna och 21 barn. Publiken välkomnades till föreställningen av Ulrika Vestergård-Denwar. I allmänhet var stämningen bra och tillställningen uppskattad.

Jakobstads gymnasiums festsal 11.11.2011

Till föreställningen i Jakobstad var det 57 anmälda, varav 28 vuxna och 29 barn. Till workshopen var det 13 anmälda. I Jakobstad ordnade idrottsföreningen FIF med servering. För att förverkliga denna föreställning

gjordes en del samarbete med LUNA Familjecenter som tog hand om de praktiska arrangemangen, som att ordna utrymme och någon som ordnade serveringen.

Jakobstad var den enda orten där flera än vad som var anmälda deltog. I workshopen deltog 15 personer medan föreställningen drog 58 personer, varav 29 vuxna och 29 barn. Serveringen fungerade bra och stämningen var utmärkt. Evenemanget uppskattades av deltagarna.

Tabell 5 Anmälningar och deltagarnantal på Farsdagstunén

	Helsingfors	Vasa	Jakobstad
Anmälda vuxna	44	20	28
Anmälda barn	43	22	29
Deltagande vuxna	34	19	19
Deltagande barn	32	21	21

3.3.4 *Projekt PAPPAs slutseminarium*

Under 2012 började projektledaren planera slutseminariet och vad det skulle innehålla. Tanken var att under seminariet reflektera över faderskap och pappornas roll överlag samt att dela med sig av information både från företagsenkäten och litteraturöversikten som bearbetats under projekttiden.

Planering

Under våren 2012 samlades tankar och förslag på hur seminariet skulle se ut och planeringen av de praktiska arrangemangen påbörjades. Man beslutade

hålla seminariet den 10 oktober 2012 i Svenska social- och kommunalhögskolan vid Helsingfors universitets festsal på Snellmansgatan 12. Utrymmena lämpade sig bra för både föreläsningar, traktering vid pausen samt friare program.

Projektledarens tanke var att det under seminariet skulle presenteras en del ny pappaforskning men att det också skulle vara en rolig tillställning som avslutning på projektet. Improvisationsteatergruppen Stjärnfall anställdes för att bidra med en skraddarsydd föreställning med pappatema och projektledaren skickade ut förfrågningar till aktuella "pappaforskare" angående möjligheter att ställa upp som föreläsare.

Utöver att företagsenkäten och litteraturöversikten presenterades under seminariet ombads pro gradu skribent Eva Rönnberg, som projektledaren under projekttiden även hade jobbat med, att under seminariet berätta om sin forskning om "det nya faderskapet". Forskaren och universitetsläraren Johanna Mykkänen från Jyväskylä universitet svarade jakande på förfrågan om att ställa upp som föreläsare.

Marknadsföring

Den officiella marknadsföringen av slutseminariet sattes igång under den sista veckan i augusti. Projektledaren hade redan under våren tillsammans med styrelsen för Föreningen Familjeparasollet kommit överens om datumet och inbjudan skickades i första hand till föreningsmedlemmar och samarbetspartners per e-post. Då dessa först getts möjlighet att anmälas sig till seminariet fortsatte man med att marknadsföra det även till så kallade utomstående aktörer, som kunde tänkas vara intresserade av att delta.

Marknadsföringen gjordes i huvudsak genom e-postkontakter, men även genom personliga kontakter till aktörer som medverkat under projekttiden. Slutseminariets program med en vänlig inbjudan publicerades även i FSKCs infobrev i september och programmet fanns också tillgängligt på både projektets webbplats och Facebook-sidan.

Slutseminariet 10.10.2012 Svenska social- och kommunalhögskolan vid Helsingfors universitet

Slutseminariet började planenligt kl. 13.30 med att Föreningen Familjeparasollets ordförande Charlotta Niemistö välkomnade deltagarna och gjorde en sammanfattning av Projekt PAPPAs, samt tackade för den gångna projekttiden. Resultaten för företagsenkäten som gjorts i Projekt PAPPAs regi presen-terades också nu för första gången inför publik.

Sedan berättade pro gradu skribent Eva Rönnberg om sin forskning. Rönnbergs slutliga rubrik för seminariet blev: "Nya fäder? – Perspektiv på maskulin utveckling och mäns val angående faderskap". Rönnberg är ännu inte klar med sin avhandling, utan tanken var att berätta om den pågående forskningen och presentera vad som gjorts. Presentationen väckte även en del diskussion i publiken, som bestod av både män och kvinnor, yngre och äldre.

Projektledaren Annette Kortman hade också ställt upp för att berätta om sin avhandling pro gradu, som även den ännu inte är klar. Kortmans rubrik under seminariet var: "Den osynliga pappan?" och hon koncentrerade sig på barnskyddsocialarbetares syn på pappor i barnskyddet.

Före pausen föreläste pedagogie doktor Johanna Mykkänen från Jyväskylä Universitet. Mykkänen berättade om förutsättningar och konsekvenser av ett engagerat faderskap. Hon hänvisade till forskningen hon bedriver och kom med många praktiska exempel. Föreläsningen väckte diskussion i publiken.

Före pausen bad ännu före detta styrelsemedlem Ulla-Stina Henricson om ordet, för att ge en kort tillbakablick på projektet och på frågor kring faderskap, vilka hon berättade att hon upplevde som aktuella redan för 50 år sedan.

Under pausen bjöds det på cocktailbitar och vin och publiken hade möjlighet att diskutera kring temat. Skådespelarna från teatergruppen Stjärnfall deltog också i pausen genom att diskutera med publiken och delvis förbereda den kommande föreställningen. Efter pausen presenterade teatergruppen Stjärnfall en skraddarsydd improvisationsföreställning kring pappatemat.

Publiken fick delvis vara interaktiv och föreställningen löpte bra och många hjärtliga skratt hördes. Seminariet avslutades efter teaterföreställningen.

3.4 Seminarier och nätverksträffar

För att uppfylla målsättningen för projektet och för att nå pappor och professionella har projektledarna aktivt deltagit i seminarier och nätverksträffar. Målet under dessa har varit att berätta om projektet och dess verksamhet samt att väcka diskussion.

3.4.1 *Familjecenterträff*

En familjecenterträff ordnades i samarbete med Familjehuset Ankaret i Väst Åboland hösten 2010. Temat för träffen var verksamhet för pappor och bemötande av pappor. Kommunikationsteater med skådespelarna Gun Sjöroos och Henrik Grönroos användes som inspiration under träffen där det deltog sammanlagt 18 personer.

3.4.2 *Familjecenterseminarium*

Svenska familjecentret i Helsingfors ordnade 26.10.2010 ett familjecenterseminarium - "Familjecentret som en resurs för föräldraskap" för målgruppen professionella och andra intresserade. Kimmo Niemistö från referensgruppen talade under rubriken "Pappornas erfarenheter av småbarnstiden". På seminariet deltog ungefär 20 personer.

3.4.3 *Den Nordiska familjecenterkonferensen 2010*

Den Nordiska Familjecenterkonferensen ordnades 6-7.5.2010 i Esbo i samarbete med Social- och hälsovårdsministeriet, Regeringens politikprogram för barns, ungas och familjers välfärd, Institutet för hälsa och välfärd, Mannerheims Barnskyddsförbund, Kommunförbundet och FSKC. Projekt PAPPÅ deltog i de praktiska arrangemangen och ansvarade bland annat för ett parallellblock under seminariet. I seminariet deltog närmare 500 personer från Finland, Sverige, Norge, Estland, Holland och Danmark.

3.4.4 *Plattform för män*

Projekt PAPPÅ deltog i "Plattform för män" diskussionstillfallet som ordnades av Kvinnoförbundet den 13.10.2011 på Café Esplanad i Helsingfors. Det var 14 anmälda, både kvinnor och män, till kvällen. Kvällen började med två föreläsningar, en av Johanna Lammi-Taskula (THL) om utveckling och trender i familjeledigheterna och en av Markus Haakana som delade med sig av sina erfarenheter som pappa. Diskussionen leddes av vice ordförande för Kvinnoförbundet Ann-Louise Laaksonen. Före den fria diskussionen presenterades Projekt PAPPÅ av projektledaren. Även Farsdagsturnén marknadsfördes under kvällen.

3.5 Media och medier

Att tala om pappas roll är aktuellt. Trots det förblir pappans roll ännu undanskymd. Därför var det en central del av projektet att väcka diskussion. Detta gjorde man genom att aktivt hålla kontakt med medier och genom att försöka skapa debatt på en egen Facebook-sida. Genom utbildningstillfällen och kontakt till media strävade projektet efter att hitta personer som kunde bilda ett svenskspråkigt nätverk som har ett specialintresse för faderskapsfrågorna.

3.5.1 *Hemsidan*

Tanken var först att bygga upp en sida för projektet i samarbete med mammapappa.com portalen, som då byggdes om. Men då processen med ombyggningen drog ut på tiden beslöt projektet att under tiden skapa en egen hemsida som en del av Föreningen Familjeparasollets hemsida, som samtidigt förnyades under våren 2010. Föreningens hemsida på adressen www.familjeparasollet.com delades så att det fanns två huvudrubriker, Familjeparasollet och Projekt PAPPÅ.

Till utseendet skiljde sig sidorna tydligt från varandra. Adressen till projektets sida var www.familjeparasollet.com/pappa. Projektets sida har utvecklats vidare under projektets gång och uppdaterats regelbundet. På sidan som är en fristående del av föreningens hemsida finns rubrikerna Om projektet, Familjevänlig arbetsplats (med underrubriker), Aktuellt, Isä hanke

"Projekt PAPPÄ" Suomeksi och Perheystävällinen työpaikka. Man skapade också en sida för projektet på Facebook som parallellt med hemsidan användes som primär informationskanal. Information om evenemang sattes också ut på mammapappa.com på deras anslagstavla under träffar.

3.5.2 Facebook

Projektets sida på Facebook har använts som en viktig kanal för att sprida information om projektets verksamhet och för att lyfta fram andra aktuella pappåfrågor. Under hösten 2012 hade sidan 103 personer som följer den.

Tanken var från börjar att man via sidan, förutom sprida information, även kunde skapa diskussion om aktuella teman. Diskussionerna kom dock inte riktigt igång och till slut beslöt man använda sidan för att sprida information och genom den dela med sig av till exempel aktuella undersökningar, artiklar, tv-program osv.

3.5.3 mammapappa.com portalen

I januari hölls det första mötet med mammapappa.coms upprätthållare, Tove och Steffen Ørstedt. Diskussionerna om samarbetet kring webbportalen inleddes vid ett lägligt tillfälle då mammapappa.com sajten samtidigt byggdes om. Planeringen av hur samarbetet skulle vara utgick från tanken om att projektet ville nå ut specifikt till pappor. Ett tidigt förslag var att det skulle sättas upp en egen undersida till portalen som skulle riktas till papporna. Man ville dock hålla en klar balans så att både pappor och mammor skulle känna att portalen riktar sig till bägge könen på lika villkor. Diskussionerna styrdes långt av de tekniska möjligheter som fanns till handa. Det slutliga förslaget blev att projektet skulle ansvara för en sida av portalen som delvis skulle vara synlig från ingångssidan. Tanken var att själv skriva om aktuella saker för pappor och samtidigt lyfta fram trådar ur diskussionsforumet med relevans för pappor.

Tyvärr drog verkställandet av planerna ut på tiden, på grund av orsaker som man inte kunde påverka så som portalens byte av servrar och tjänsteleverantör vilket gav portalens upprätthållare mycket extra arbete.

Man stötte även på en del tekniska problem som var svåra att lösa. Då man ännu under våren 2011 inte hade löst alla problem lades förslaget ned.

Samarbetet löpte bra trots att man inte kunde förverkliga planerna på att integrera Projekt PAPPAS information i diskussionsportalen. Bägge parter har under projektets gång vid flera tillfällen spridit information om varandras verksamhet vilket har varit båda parterna till gagn. Projekt PAPPAs rekommenderar varmt alla som arbetar med målgruppen föräldrar att ta kontakt med mammapappa.com för att utreda möjligheten till samarbete!

3.5.4 *TV-programmet Farsor*

Under sommaren 2010 var projektledaren i kontakt med Jonas Tuominen, producent för tv-programmet Farsor. Programserien spelades in under sommaren och hösten. Man diskuterade möjligheten till samarbete. Deras önskemål var från början att projektet skulle leda en diskussionsträff med flera av papporna som deltog i programmet. På grund av olika orsaker ändrades konceptet till att en pappa, som visat intresse för att delta i någon form av pappaverksamhet, deltog i en av oss arrangerad pappaträff där man bland annat diskuterade om hur det är att bli pappa.

Diskussionsträffen ordnades av projektet i Familjecentrets utrymnen. Projektet hade för ändamålet vidtalat två pappor som ställde upp i träffen. Producentens önskemål var att fyra pappor skulle vara ett bra antal med tanke på TV-inspelningen (Projektledaren, programpappan och de två vidtalade papporna). För ändamålet lät projektet trycka affischer med projektets och Familjecentrets logon som syntes i programmet.

Inför diskussionen hade projektledaren tillsammans med regissören för tv-programmet gjort upp en lista med ett antal frågeställningar som gärna kunde diskuteras. Frågorna var speciellt inriktade på att lyfta fram sådana teman som var aktuella med tanke på att programpappan inom kort skulle få sitt första barn. Diskussionen löpte väl och totalt två timmar spelades in varav ett par minuter syntes i sändningen. Programpappan tog också upp pappaträffen med sina vänner vilket också visades i programmet.

Samarbetet fungerade smidigt och producenten Jonas Tuominen ställde 25.10.2010 upp på en pappaträff där man fick en förhandsvisning av det första programmet, den enda förhandsvisningen som gavs, samtidigt som han berättade om hur programmet gjordes.

3.5.5 *Radio*

Projektet har ofta blivit kontaktade av redaktörer främst från radio Vega. Det har handlat om förfrågningar om att ställa upp i program för kommentarer eller delta i program. Ibland har redaktörerna enbart skickat ut förfrågningar om lämpliga pappor och ibland har de sökt efter projektledarens åsikter vid planeringen av programmen. Man har bland annat ställt upp i Radiohuset 2.8.2010 där man diskuterade pappans roll, delaktighet och bemötandet av pappor samt berättade om StandUp turnén. Radio Östnyland intervjuade projektledaren och Anders Helenius då turnén var i Borgå den 20.10.2010.

I "Slaget efter tolv" den 17.3.2011 diskuterades skillnaderna i hur pappor utnyttjar föräldraledigheten i de olika nordiska länderna tillsammans med Anna Jungner-Nordgren; riksdagskandidat för sfp, Anna Moring; riksdagskandidat för de gröna och genusforskare samt Niki Hamro, projektledare för Projekt PAPPÄ. Diskussionen leddes av Anna-Lena Laurén.

Papporna som delog i Pappafrukostpapporna i Vasa var med i ett program i Radiohuset den 21.9.2011. I radio Vega Huvudstadsregionen intervjuades projektledaren den 13.10.2011 i ett inslag.

3.5.6 *Tidningar*

Projekt PAPPÄ har uppmärksammats i nationella tidningar flera gånger under åren 2009-2012. År 2010 skrevs det en artikel om projektet i tidningen "Helsinki info". Invid artikeln fanns en inforuta om projektet och dess kommande träffar. I samband med Pappa-dagen, som ordnades på Lekholmen i augusti 2010, uppmärksammades projektet i en artikel på mittuppslaget i Hufvudstadsbladet.

Under år 2011 har projektet fått uppmärksamhet vid flera olika tillfällen, bland annat i samband med Farsdagsturnén och då projektet prövade på att gå på babybio kunde man också läsa om det i tidningen i februari 2011.

Hufvudstadsbladet skrev om Projekt PAPPÄ under hösten 2011. Målet var att uppmärksamma projektet och synliggöra pappaträffarna på Svenska Familjecentret, vars representant Charlotta Muukkonen också intervjuades. Efter artikeln i HBL tog Märta Tikkanen fasta på det och skrev ett fint inslag i VN 24.8.2011 i vilket hon refererade till Projekt PAPPÄ och betydelsen av att lyfta fram pappor, papparollen och att stöda pappor i olika situationer.

Under Farsdagsturnén skrevs det om projektet i både Vasabladet och Österbottens tidning. Vasabladet deltog under en pappafrukost i Vasa och fokuserade på den verksamheten samt intervjuade både deltagarna och ledaren. Österbottens tidning deltog i Farsdagsjippet i Jakobstad och skrev om tillställningen.

4

Familjevänligt företag

Att kombinera arbetsliv med familj är utmanande också för papporna. Projektet ville därför speciellt ta fasta vid den utmaning detta innebär och uppmärksamma arbetsgivare på att deras manliga anställda ofta är pappor. Arbetsgivaren kan ha en betydande roll i stödjandet av pappornas föräldraskap.

Tanken om att Projekt PAPPÅ kunde göra något för att lyfta fram och förbättra arbetsgivares inställning till pappors behov fanns redan då man skrev den första projektplanen. Vid det första mötet med referensgruppen under vintern 2009 diskuterades frågan och en av papporna konstaterade att det inte nödvändigtvis behöver vara så. Han konstaterade att man till exempel vid hans arbetsplats relativt enkelt kunde göra en insats.

Under följande referensgruppsmöte under våren 2009 beslöt man att utnyttja ett styrdokument producerat av Malin Gustavsson, jämställdhetskonsult på Ekvalita. Styrdokumentets funktion var att skapa riktlinjer och instruktioner för arbetsgivare om hur de skall fungera ansvarsfullt och jämlikt mot pappor på arbetsplatsen. Tanken var att företagen skulle förbinda sig till att följa styrdokumentet och att de i sin tur skulle kunna dra nytta av förbättrad företagsimage.

Under hösten 2009 gick planeringen vidare och man beslöt att en "tavla" med några punkter som är karaktäristiska för en pappavänlig arbetsplats skall utarbetas. Planen var att denna distribueras till olika företag och att de arbetsplatser som säger sig uppfylla punkterna får kalla sig pappavänliga arbetsplatser.

Efter att man för projektet hade anställt en projektledare fortsatte arbetet under benämningen "Hustavlan för arbetsgivare". Man satte sig in i olika företagsundersökningar av typen "Bästa företag" och kunde notera att de indirekt tog upp frågor om familjevänlighet men att dessa inte var tillräckligt

för att man skulle kunna dra omedelbara slutsatser om hur bra arbetsplatserna var i bemötandet av papporna.

Diskussionerna fortsatte och man kom också in på hur de pappavänliga företagen kunde premieras och lyftas fram. En tanke var att man årligen i samband med farsdagen kunde utnämna årets pappavänliga företag. Det insågs också att man måste kunna garantera företagets anonymitet då ingen arbetsgivare kunde förväntas vilja vara delaktig om det fanns en risk för negativ publicitet.

Man bekantade sig med pappa och familjevänliga åtgärder och praxis vid olika företag i Sverige, som i dessa frågor ligger före Finland. Statoil i Sverige användes som ett exempel. De har en tydlig föräldrapolicy:

”Vår föräldrapolicy - som småbarnsförälder är du en tillgång

Vi tror att barnen är vår framtid. Får du en möjlighet att ge ditt barn den tid och uppmärksamhet som det förtjänar – då kommer du även att trivas bättre på jobbet.

På många arbetsplatser måste man välja mellan karriären eller familjen. På Statoil försöker vi undvika detta - vi vet nämligen att harmoniska människor gör ett bättre jobb.

Bland annat erbjuder Statoil dig följande som småbarnsförälder:

- *Möjlighet att fullfölja personliga planer för kompetensutveckling genom att delta i interna/externa kurser. Lön utgår under utbildning*
- *Extra medarbetarsamtal inriktat på planering av föräldraledigheten, ersättningsfrågan, omfattning i tiden med mera.*
- *Kompensation för förlorad inkomst (för de som tjänar mer än 10 basbelopp per år).*
- *Hushållsnära tjänster. Få hjälp med t ex städning och barnpassning. Tjänsterna subventioneras av Statoil.*

Vår strävan är att både män och kvinnor ska se sin föräldraledighet som självklar.

Förmånerna gäller alla tillsvidareanställda på Svenska Statoil AB.”

Källa: www.statoil.se 2009 inte mera tillgänglig.

Svenskt Näringsliv gav 2006 ut en rapport "Så kan vi skapa framtidens arbetsplats - bra för både kvinnor och män" där man presenterade olika företags insatser för att skapa en bättre jämställdhet. Föräldraledigheter och insatser för att underlätta för de anställda att kunna kombinera arbets- och familjeliv ansågs speciellt viktiga vid samtliga företag som presenterades. I rapportens slut finns en bra lista över åtgärder som alla arbetsgivare kunde ta för att skapa en bättre arbetsplats för både kvinnor och män. (Renstig, M. 2006. Så kan vi skapa framtidens arbetsplats – bra för både kvinnor och män [Internet]. Tillgänglig från <http://www.svensktnaringsliv.se/multimedia/archive/00000/S__kan_vi_skaapa_framti_154a.pdf> (nerladdad 1.11.2011))

På basen av dessa och informationen från andra företags hemsidor och dylikt började man komma fram till de punkter som skulle ingå i "hustavlans" åtgärder som företagen skulle binda sig till. Före man hade en slutgiltig version av hustavlans meddelade referensgruppsmedlemmen Kimmo Niemistö, VD för Kulturhuset Ab, under referensgruppsmötet i december 2009 att hans företag är intresserad av att göra en "case-study" om pappavänlighet. Man beslöt att tacksamt ta emot deras insatser och bad Kimmo att gå vidare med delprojektet som nu kallades "Pappavänligt företag".

Vid följande möte i februari 2010 presenterade Kimmo Niemistö ett koncept för enkätundersökningar av pappa-vänlighet bland arbetsgivare som byggde på EM Charlotta Niemistös doktorsavhandling vid Svenska Handelshögskolan i Helsingfors (Hanken). Enkätfrågorna var jämförbara med annan tidigare insamlad data och skulle kunna användas för vetenskaplig forskning. Vid det här skedet hade delprojektet "Pappavänligt företag" tagit ett stort steg framåt.

För att komma vidare gjordes under våren 2010 en presentation av enkäten och enkätfrågorna sattes ut på webben. Referensgruppsmedlemmarna uppmanades att börja kontakta bekanta vid olika företag som kunde vara intresserade att delta i undersökningen.

Målet var att testa ifall man på basen av enkätsvaren skulle kunna utvärdera arbetsgivarnas grad av pappavänlighet och således kunna "utnämna"

pappavänliga arbetsplatser. Tanken var att man under våren skulle ha kunnat påbörja insamlandet av svar på enkäterna. På grund av olika orsaker drog arbetet dock ut på tiden och man konstaterade bland annat att enkätfrågorna också borde översättas till finska då det finns mycket få företag med helt svenskspråkig personal. Frågan om skillnaden mellan pappavänliga och familjevänliga företag dök upp. Skillnaderna i hur företagen behandlar mammor och pappor i fråga om ersättningar under moderskaps- och föräldraledigheter samt skillnaderna i hur företagen ser på mammor eller pappor som stannar hemma diskuterades. Man kom sedermera fram till att enkäten borde mäta familjevänligheten hos arbetsgivare i stället för pappavänligheten. Detta fungerade bra då frågorna i de flesta fall var könsneutrala.

Hösten 2010 hade man inte ännu fått allt material färdigställt men arbetet var trots det på god väg. Hela delprojektet hade visat sig vara mera arbetsdrygt och svårare att genomföra än det verkade då man började med det. Förhoppning var att trots detta kunna presentera åtminstone något pappavänligt företag i samband med farsdagen. Under hösten 2010 påverkades delprojektets framskridande negativt av att projektledaren var sjukledig under långa tider.

Efter årsskiftet 2011 beslöt föreningens styrelse att man anlitar EM Charlotta Niemistö för att ansvara för ledandet av delprojektet "Familjevänlig arbetsplats" samt för att sammanställa enkätsvaren.

Arbetet under Charlotta Niemistös ledning tog ordentlig fart under våren och värvningen av arbetsplatser påbörjades i slutet av mars 2011. Enkätfrågorna fanns tillgängliga på webben både på svenska och på finska. Information om enkätundersökningen fanns publicerad på projektets hemsida och man kom igång med kontaktandet av företag. Främst använde man sig av de personliga kontakter till personer i nyckelställning vid olika företag som man hade. Men man vände sig också till Företagarna i Finland för att få hjälp med att få kontakter till företag. Under april månad hade man varit i kontakt med över 30 företag. Kontakten togs både per telefon och per e-post och man gjorde en uppföljning och påminde kontaktpersonen om enkätförfrågningen efter en till två veckor.

Värvandet av företag visade sig vara besvärligare än man trott och processen drog igen ut på tiden, vilket ledde till att en del nyckelpersoner började sina sommarsemesterar.

Det bestämdes att värvandet av företag skulle fortsätta ännu en tid och det resulterade i 49 stycken företag som man varit i kontakt med per telefon och som fått materialet per e-post. Nu kunde man börja följa upp situationen hos de värvade företagen och med jämna mellanrum påminna dem som inte ännu svarat.

Det visade sig att trots att en stor del av företagen under den första kontakten varit intresserad av att delta hade de svårt att hitta tid för detta. Många uttryckte även att de under de gångna åren tidigare deltagit i en dylik undersökning och därför inte ansåg detta vara relevant just nu. Tidpunkten på undersökningen (våren och sommaren 2011) var kanske inte heller den gynnsammaste då många hade semester och inte hann sätta sig in i enkäten direkt före eller efter semestern.

Påminnelser skickades ut cirka en gång i veckan tills företaget svarade ifall de tänker delta eller ej. Projektledaren var även per telefon i kontakt med dem som inte svarade per e-post och ganska snabbt verkade trenden bli att företaget inte ansåg sig ha tid med att svara på enkäten och tackade således nej till deltagandet.

Det bestämdes att sätta en deadline för svarandet av enkäten för att sedan kunna börja analysera resultaten. Deadlinen blev den 31.8.2011. Mycket jobb gjordes för att aktivera företagen efter semestrarna, men det visade sig vara en utmaning; endast två kompletta företag och ett företags HR personal deltog. Det bestämdes dock att analysen skulle utföras, trots att deltagarantalet var lågt.

4.1 Enkätresultat (Charlotta Niemistö)

Som en del av Projekt PAPPÄ gjorde vi en pilotstudie i företagsvärlden för att kartlägga hur pappa- och familjevänligheten uppfattas där. Tanken med enkäten var att fråga om familje-/pappavänliga attityder och lösningar av flere anställda i en organisation; på flere nivåer, dvs. av anställda med och

utan chefsansvar, från ledningsgruppen till verkstadsgolvet, för att kunna analysera om uppfattningarna i organisationen är i linje med varandra eller varierar enligt företagsnivå, respondentens position etc. Vi gjorde sedan en pilotstudie med endast några kompletta organisationer och väljer därför att inte säga någonting på organisationsnivå – detta för att garantera respondenternas anonymitet, vilket är viktigt att beakta i forskning. Men de några tiotals svaren (n= 28) som vi fick från olika organisationer analyserades så att de jämfördes mellan män och kvinnor samt respondenter med och utan barn, med och utan chefsansvar.

Enkäten som verktyg fungerade rätt så bra, trots att målsättningen med flere kompletta respondentorganisationer inte fylldes. Tidpunkten för enkäten led av semesterperioden i företag samt personalbyte i projektet. En konsultinsats i företagen skulle ha kunna leda till flere svar, men kunde inte utföras inom ramen för detta projekt.

Sammanfattningsvis kan konstateras följande om resultaten:

1. 19% av respondenterna upplevde en konflikt mellan jobb och familj.
2. Fördelningen av upplevd konflikt var jämn mellan respondenterna med och utan barn, vilket var något överraskande och inte fullt stämmer med internationell forskning om konflikten mellan jobb och familj. Å andra sidan stöder resultatet inhemska och utländska forskningsresultat om att fritidens betydelse ökat i relation till betydelsen av arbetet.
3. Högre position och chefsansvar medför flere upplevelser av konflikt mellan jobb och familj – största konflikten upplevdes av kvinnor i mellancheftposition.
4. Män upplever lägre konflikt än kvinnor. Å andra sidan, rubbning av känslan för delaktighet i familjen på basen av respondentens insatser på jobbet upplevs jämt mellan män och kvinnor.

Dessa är viktiga frågor som borde utredas vidare och vi hoppas kunna fortsätta undersöka och utveckla frågorna i företag med hjälp av samarbetspartners i framtiden.

5

Kort litteraturöversikt om hur pappor tas i betraktande och behandlas i litteratur

Pappor och faderskap är ett högaktuellt tema i dagens läge (se t.ex. Aalto & Kolehmainen 2004; Coltrane, 1996; Jousimäki & Kosonen 2009) och det skrivs och forskas en hel del i faderskap för tillfället. Temat är inte aktuellt bara här i Finland, utan diskuteras också till exempel i Sverige (Plantin et al 2000, 29), USA (Aalto & Kolehmainen 2004; Coltrane 1996) överlag i Europa (Aalto & Kolehmainen 2004) och i Ryssland (HBL 20.8.2012). I detta kapitel presenteras på vilket sätt pappor diskuteras i litteraturen och hur faderskapet framkommer som fenomen.

I Finland bestämde riksdagen i december 2002 om att förlänga faderskapsledigheten (Aalto & Kolehmainen 2004a, 9) och det kan tänkas ha lett till en del diskussion kring faderskap och arbetsfördelningen i familjer. Också projekt kring fäder i arbetslivet i samband med familjeförmåner har under den senaste tiden tagit sin plats i diskussionerna (t.ex. Projekt PAPPA, Isänä työelämässä). Överlag tyder dock undersökningar på att det än i dagens läge är modern som ses som den primära föräldern (se t.ex. Scourfield 2003, 6; Rantalaiho & Heiskanen 1997).

I litteratur där faderskap behandlas som fenomen diskuteras även frågan om moderskap allt som oftast (bl.a. Aalto & Kolehmainen 2004; Coltrane 1996; Jousimäki & Kosonen 2009; Rantalaiho & Heiskanen 1997; Scourfield 2003). Det blir oundvikligen en jämförelse mellan föräldrarna; hur gör mamma, hur gör pappa? Coltrane (1996, 4) menar att det låter förstås att föräldrar gör olika saker med sina barn, beroende på kön. Med detta syftar han på att modern står för omsorgen av barnet medan fadern kan koncentrera sig på att leka och "ha roligt" med barnet. Aalto & Kolehmainen (2004a, 13) påpekar också att könet är det som ordnar förhållandet mellan kvinnor och män och

allt som oftast ordnas det manliga könet högre. Däremot gäller detta sällan då det kommer till familjelivet och organiseringen av det.

Då fäder diskuteras är det oftast frågan om hur maskulinitet och faderskap går ihop och vad det innebär att vara en maskulin fader (Aalto & Kolehmainen 2004a, 14). Dessutom funderas det över faderns insats i familjelivet och det verkar ännu som om faderskap diskuteras som ett personligt val, medan moderskap och moderliga kunskaper är mer eller mindre självklara (ibid, 17). Samtidigt visar undersökningar att den psykiska förmågan till omsorg inte är bundet till könet, men att den förmågan inte ses som maskulin (Vuori 2004, 45).

Som tidigare nämnts är alltså faderskap som fenomen just nu väldigt omdiskuterat. Det verkar som att det som presenteras om faderskap tyder på att det finns aktiva pappor i dagens familjekonstruktion, men att dessa är pappor som har valt att vara aktiva. Ännu är det så att familjens funktioner styrs av moderns ansvar och faderns val. Kanske är det just det som gör fenomenet så intressant och omtalat i dagens samhälle, där jämställdhet är ett hett samtalsämne. Samtidigt som fäder i litteratur lyfts upp att vara lika kapabla till ett omsorgsfullt familjeliv som mödrarna är processen för att detta skall förverkligas långsam. Visar dock att det stora intresset att fenomenet håller på att ta en ny form där ett aktivt faderskap inte längre är ett val utan en förutsättning.

6 Utvärdering

Projektets övergripande målsättning var att förstärka pappastoltheten. Inom projektet har man strävat efter att uppfylla målsättningen genom att bland annat pilotera verksamhetsformer, stöda verksamhet för pappor och aktivt arbeta för fortsättningen av dessa samt deltagit i seminarier och i allmän debatt om faderskap. Projektverksamheten har utförts i samarbete med andra aktörer för att möjliggöra verksamhetsformens fortsättning även då projektet tagit slut.

Projektets målsättning har varit att pilotera olika sätt att ordna meningsfull verksamhet för nyblivna pappor som stöd för deras föräldraskap och för hela familjen. Projekt PAPPA förverkligade det genom att starta upp pappaträffar i samarbete med Svenska familjecentret i Helsingfors. Träffarna har varit månatliga och deltagarantalet mellan en till fyra pappor per träff. För att försöka integrera verksamhetsformen har man kontinuerligt ordnat träffarna, trots att det inte alltid funnits några anmälda. Familjecentret arrangerar enligt planerna ännu under hösten 2012 pappaträffar för att sedan igen göra en utvärdering på hur verksamhetsformen kan fortsätta. I och med Projekt PAPPA har man lyckats implementera ett aktivt tänkande på faderskapsfrågor i Familjecentrets verksamhet.

En annan av projektets målsättningar har varit att skapa en modell för innehållet i och organiseringen av pappaverksamhet. Denna målsättning har resulterat i att man genom pilotering av verksamhetsformer som pappaträffar och pappafrukostar kunnat skapa fungerande koncept på hur pappaträffar kan tänkas se ut. Poängen har dock varit att man sedan skall kunna tillämpa dessa modeller enligt de behov som målgruppens behov.

Genom idén och utförandet av företagsenkäten har projektet strävat till att uppfylla målsättningen om att i mån av möjlighet föra en dialog med arbetsgivare om hur de kan stöda pappan i sitt föräldraskap. Det är en diskussion som under det senaste året fått en del uppmärksamhet även i

medier och under Projekt PAPPAs projekttid har flera andra projekt som behandlar faderskapsfrågor, speciellt i förhållande till arbetet, startats.

Projektet har bidragit till samhällsdebatt om pappors föräldraskap genom aktiv dialog med olika aktörer och media. I media har projektet med jämna mellanrum deltagit i intervjuer i radio, tidningar och tv-program samt genom att hjälpa journalister att hitta lämpliga personer för intervjuer och så vidare. Därutöver startade man en Facebooksida och skapade en egen hemsida för projektet. Projektet har således varit en aktiv aktör som lyft fram faderskapsfrågor samtidigt som ämnet har fått allt mera publicitet och väckt intresse i diverse medier.

Projektet har kontinuerligt utvärderats genom självutvärdering samt genom styrgruppens återkommande diskussioner om projektets målsättning och hur man uppnår den. Projektet har jobbat enligt styrelsens direktiv som man sedan i styrgruppen preciserat och funderat över. Frukostverksamheten i Vasa evaluerades även genom fokusgruppintervjuer under tiden den ordnades i Folkhälsans regi.

7

Framtidsvisioner

Projekt PAPPÄ (2009-2012) har, trots att början var trög, under projekttiden lyckats väl med att uppfylla sina mål. Man har jobbat målmedvetet och startat upp flera försöksverksamheter, ordnat evenemang och fått synlighet. Pappafrågorna är just nu allmänt mycket uppmärksammade och projektet har aktivt deltagit i diskussionen genom att till exempel medverka i tv och radio-program samt fått publicitet i tidningar runt om i Svenskfinland.

Då projektet avslutas kommer flera av försöksverksamheterna som projektet varit med och startat att leva vidare i någon form. Pappafrukostarna i Vasa har man lyckas överföra i en annan organisations verksamhet som sådan och i och med projektets aktivitet i Svenska familjecentret i Helsingfors har föräldralediga pappor aktivare börjat delta i dess verksamhet. Dessutom har man genom ett idogt arbete lyckats lyfta fram ett mer jämställt tänkande då det gäller arbetet med familjer.

Intresset för pappafrågor har alltså inte minskat: snarare tvärtom. Pappans roll i familjen diskuteras och pappors utnyttjande av föräldraledigheter uppmärksammas både i media och på arbetsplatser. Har samhället tagit ett steg i utvecklingen? Är det mer accepterat och till och med förväntat att även pappor blir hemma med sina barn?

Vi på Projekt PAPPÄ hoppas att projektet bidragit till att väcka diskussion gällande pappafrågor. Vi hoppas att det i och med projektet och dess verksamhet även i fortsättningen kommer att uppmåna diskussioner och arbetas med frågor om faderskap!

8

Litteratur

Aalto, Ilana & Kolehmainen, Jani (2004) Isäkirja: Mies, vanhemmuus ja sukupuoli. Tampere: Vastapaino

Aalto, Ilana & Kolehmainen, Jani (2004a) Johdanto. Ingår i Aalto, Ilana & Kolehmainen, Jani (2004) Isäkirja: Mies, vanhemmuus ja sukupuoli. Tampere: Vastapaino, 9-25.

Autonen-Vaaranieniemi, Leena (2004) Onko miehillä kotia sosiaalityössä. Ingår i Kuronen, Marjo & Granfelt, Riitta & Nyqvist, Leo & Petrelius, Päivi (red) Sukupuoli ja sosiaalityö : Sosiaalityön tutkimuksen 3. vuosikirja 2004. Jyväskylä: PS-Kustannus, 223-248.

Coltrane, Scott (1996) Family man: Fatherhood, housework, and gender equity. New York: Oxford University Press.

HBL 20.8.2012 Ryska pappagrupper ska åstadkomma baby-boom.

Jousmäki, Ari & Kosonen, Liisa (2009) Syytettynä isä. Jyväskylä: Gummerus

Mellström, Ulf (2006) Nytt faderskap i skärningspunkten mellan produktion och reproduktion. Socialvetenskaplig tidskrift 2, 114-128.

Olah, L. 2001. Gendering Family Dynamics: The case of Sweden and Hungary. Doktorsavhandling, Demografiska avdelningen, Stockholms universitet.

Plantin, Lars & Månsson, Sven-Axel & Kearney, Jeremy (2000) Mäns föräldraskap. Socialvetenskaplig tidskrift 1-2, 24-42.

Rantalaiho, L., & Heiskanen, T. (1997). Gendered practices in working life. Basingstoke: MacMillan.

Ringbäck, G. Hjern, A., Haglund, B. Rosen, M. (2003) Mortality, severe morbidity, and injury in children living with single parents in Sweden: a population-based study. The Lancet 361:289-295

Scourfield, Jonathan (2003) Gender and child protection. Palgrave Macmillan.

Vuori, Jaana (2004) Isyyden mallit ja isien valinnat. Ingår i Aalto, Ilana & Kolehmainen, Jani (2004) Isäkirja: Mies, vanhemmuus ja sukupuoli. Tampere: Vastapaino, 29-63.

Bilaga 1

Projekt PAPPa flyer

Bilaga 2

Inbjudningar till pappaträffar och utflykter

Bilaga 3

Inbjudningar och program till större
evenemang där Projekt PAPPAs medverkat i

Bilaga 4

Inbjudan att delta i Familjevänligt företag-
enkätundersökningen

Bilaga 5

Tidningsartiklar om Projekt PAPP

Hufvudstadsbladet 17.08.2010

Hufvudstadsbladet 09.02.2011

Helsinki-Info nr 5/2010

Hufvudstadsbladet 18.08.2011

Västra Nyland 24.08.2011

Vasabladet 13.11.2011

Österbottens Tidning 13.11.2011

Hufvudstadsbladet 11.10.2012

AB DET FINLANDSSVENSKA KOMPETENSCENTRET
INOM DET SOCIALA OMRÅDET – FSKC
Tavastvägen 13, 00530 HELSINGFORS
www.fskc.fi